

STANDARD

EKONOMİK VE TEKNİK DERGİ

Yıl : 8

SAYI : 92

AĞUSTOS 1969

İÇİNDEKİLER

Sayfa

Standardların uygulanması sorunu	3
TSE'den haberler	5 - 6
Gövde etleri ile ilgili Türk standardlarına dair İstanbul Ticaret Borsası bir kurs açtı	7 - 10
Mutluluk - Hayal Kırıklığı	11
Standardizasyon - Tüketici sorunları ve bu konudaki uluslararası çalışmalar	13
Hesap ve işlem makinalarında delinerek kullanılan kartlar standardı	14-15
Bitkisel yağlar konusuna standardizasyon açısından genel bir bakış	17
Denetlemede hakem hey'etleri	19
Standard dünyasından haberler	21
Tüketici standardlarını araştırılım	22-23
Yabancı standardların F. Almanya Cumhuriyetinin elektrik malzemesi ihracatı üzerine etkisi	25-26

Summary Of Contents 29-32



NECATİBEY CADDESİ
ANKARA

31 Ağustos 1969 tarihinde basılmıştır.

BU SAYIMIZ

Büyük Zafer'in 47'nci yıldönümü 30 Ağustos günü bütün yurttta coşkun gösterilerle kutlanmıştır. STANDARD, Zafer Bayramı'nızı kutlar.



Standardların denetlenmesi, üzerinde önemle durulan ve durulması gereken bir konudur. Daha önceleri de değindiğimiz bu konuya başyazarımız gene değinmektedir. Gelecek günlerde olumlu bir sonuca varılacağını umuyoruz.



TSE Yönetim Kurulu ay içinde İstanbul'da toplanmış, önemli kararlar almıştır. Bu arada İstanbul Ticaret, İstanbul Sanayi Odaları ve Ticaret Borsası Yönetim Kurulları ile de toplantılar yapılmış, standard konusunda tam bir anlayışa varılmıştır.

Ay içinde İstanbul Ticaret Borsası'nda da gövde etleri standardları konusunda bir kurs yapılmış ve TSE Başmüşaviri İbrahim Kutlutan konuyu aydınlatıcı bir konuşma yapmıştır.



İki sayıdır tüketici ile standard ilişkisine değinmiş bulunuyoruz. Bu sayıda önemli bir yazı da «Hesap ve işlem makinalarında delinerek kullanılan kartlar standardı» ile ilgili yazıdır. «Denetlemede Hakem Hey'etleri» yazısının da ilginç olduğunu belirtmeliyiz.



Bu sayıda orijinal bir yazı olarak 5 kişilik ve bir perdelik oyunu belirteceğiz. STANDARD, bundan sonra da bu gibi oyunlar vermeğe çalışacaktır.

STANDARD



**En yaygın
ve bilgili
servis
teşkilâtına
sahip
tek marka:**



Müracaatınıza anında cevap verebilecek, bugün olduğu gibi yarın da dimdik karşınızda durabilecek bir firma ve kurulu bir teşkilâtı varsa buzdolabınız ilk aldığınız günkü gibi uzun seneler size hizmet edebilecek demektir.

İşte böyle bir servis teşkilatına sahip tek firma Türkiyede Arçeliktir. Arçelik alan... Arçelik Ailesine dahil olur, en ufak bir tereddüt ve isteği Arçelik Servisi tarafından derhal memnuniyetle karşılanır.

Mamulü sadece satana kadar değil... sattıktan sonra da müşterinin her an hizmetinde olmak ARÇELİK'in değişmez prensibidir.

«STANDARD» LARIN UYGULANMASI SORUNU

Faruk A. SÜNTER

Ağustos ayı içinde Türk Standardları Enstitüsü Yönetim Kurulu İstanbul'da Ticaret Odası, Ticaret Borsası ve Sanayi Odası Yönetim Kurullarıyla ortak toplantılar yaptı.

Bu toplantılarda ortaklama varılan sonuçları şöylece açıklayabiliriz :

1 — Türk Standardları Enstitüsü, kuruluşundan bu yana geçen kısa süre içinde sekizyüze yakın standard meydana getirmiştir. Maddi imkânlar artırıldığı takdirde TSE, her yıl istenilen miktarda Türk Standardı yapabilecek yeteneğe sahiptir. Bu durumda artık memleketimizin ihtiyacı olan standardları hazırlama yönünden bir sorun kalmamıştır, denilebilir.

2 — Buna karşılık; yirmi yıl önce yalnız 11 ihraç malı ve 11 sanayi mamûlü nizamnameleri uygulanırken Ticaret ve Sanayi Bakanlıklarında mevcut Kontrolör kadrolarında bugün bir artma olmadığı görülmektedir.

3 — TSE'ce meydana konulan ve her yıl mevcutlara en az 100 standard ekliyen faaliyet temposuna paralel bir devlet kontrolör kadrosu eklenmesine ise, ne bütçe imkanları ne de devlet personel düzeni elverişli değildir. İtalya'nın yalnız şeftaliler için 2000 Kontrolör kullandığı düşünülürse bu görüşün isabeti kolaylıkla anlaşılır.

Diğer taraftan, ihtiyarî standard uygulamaları, kalkınmakta olan memleketlerde, üzümlere belirtmek gerekir ki, istenilen sonucu vermemektedir. Bu nedenle yapılan standartlara uygun mal hazırlanması gereği karşısında bu malları hazırlayacakların standartlara uymalarını sağlayacak müeyyideleri uygulamaya ihtiyaç vardır. Bu da ancak mecburî denetleme ile olabilir.

O halde ne yapılacak ve bu çıkmazdan nasıl kurtulma yolu bulunacaktır.



Türk Standardları Enstitüsü; hazırladığı Türk Standardlarının memleket ekonomisine özlenen yararı sağlaması ve yeteri kadar devlet kontrol kadrosu olmaksızın mecburî yürürlüğe konulacak standartların piyasada yaratacakları ters etkileri önlemek üzere yepyeni bir düzenin kurulmasına taraftar olmuştur.

Okurlarımızın hatırlayacakları gibi (1), bu yeni düzenin amacı, her yeni çıkan standardla

birlikte gerekli kontrol kadrosunun da aynı zamanda yaratılmasıdır. Her standard mecburî yürürlüğe konulurken onun kontrolü ile görevlendirilecek kuruluşlar da açıklanacaktır.

Adı geçen bu kuruluşlar; Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Borsalar, İhracatçı Birlikleri ve işveren sendikaları gibi Kamu niteliğinde organlar olarak düşünülmektedir. Bu kuruluşlar özel kanunlarına göre kontrol görevini yapabilmek için ilgililerinden küçük bir gider karşılığı tahsil edebileceklerinden, bütçe problemi böylelikle halledilmiş olacaktır. Kontrollü malların bu yoldan kazanacakları değer artışı ödenecek bu küçük gider karşılığının kat kat üstünde olacağı için, bu uygulama gerçekte ilgililere bir külfet yüklemiş olmayacak, aksine onların çıkarlarını artıracaktır.

Bu işin yürütülmesinde kişisel çıkar ve baskıları önlemek için de kuruluşlarca görevlendirilecek kontrolörlerin işe atanma, yer değiştirme, yükseltme veya işten uzaklaştırılma gibi yetkiler - tıpkı bir hâkim teminatı gibi - merkezî bir kuruluş tarafından güven altına alınacaktır. Böylece 1705 sayılı kanunun ilk uygulamasında karşılaşılan aksaklıklar da giderilmiş olacaktır.

Devlet kadrosunda bulunan bugünkü kontrolörler ise, bu kamu kuruluşlarının ortaya koyacakları kadroların işlerini iyi yapıp yapmadıklarını teftişle görevlendirilebileceklerdir.



Yukarıda özetlediğimiz düzen yürürlüğe girecek olursa, standard uygulama sorunu da tıpkı standard hazırlama işi gibi çözümlenmiş olacaktır.

Yine bu sayede sanayi ve tarım alanlarında dürüst çalışarak memleketimizin kalkınmasına olumlu katkılarda bulunan teşebbüs sahipleri korunmuş olacak ve dürüstlükten ayrılanlar da ya durumlarını düzeltecekler yahut piyasadan silinip gideceklerdir.

İşte bu duruma ulaşıldığı gün, iç piyasadaki tüketiciler ve dış piyasadaki alıcılar Türk malına karşı daha çok güven ve rağbet göstereceklerdir.

(1) Bakınız : «Boşa giden çabalar kısa yoldan önlenmelidir», Standard, sayı : 33, S. : 3; «Standardların kontrolünde çıkar yol» Standard, Sayı : 37, S. : 3.

yüzlerce boya...

yüzlerce isim var...
fakat en iyisi,
ÇBS boyalarıdır.



Evet, ÇBS Boya Sanayii modern tesislerinde, mütehassıs kimya mühendisleri ve personel kadrosunun idaresinde her çeşit boya ve yardımcı maddelerini sizler için imal etmektedir.

İşte ispatı...

ÇBS plastik boyaları her zevke uyan cazip renkleri ve üstün kalitesiyle evinize, büronuza hasılı bulunduğunuz, çalıştığınız her yere canlılık kazandırır.

BELCO sellülozik boya çeşitleri dünya sellülozik boya sanayiine

yepyeni bir sistem, yepyeni bir kalite getirmiştir. Bütün Batı ülkelerinde olduğu gibi yurdumuzda da tercihle tatbik edilmektedir.

DAHA İYİSİ YOKTUR



ÇAVUŞOĞLU BOYA SANAYİİ — İSTANBUL
KARAKÖY, FERMENECİLER NO. 56 — 58 TEL: 49 67 10 (DÖRT HAT)



Türk Standardları Enstitüsü ile İstanbul Ticaret, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsası Arasında Daha Yakın Bir İşbirliği Kuruluyor

1970 ISO KONGRESİ HAZIRLIKLARI İLERLİYOR

Türk Standardları Enstitüsü Yönetim Kurulu 1970 yılı Eylül ayında Ankara'da yapılacak Dünya Standardları Kongresi programının İstanbul'da uygulanacak yönlerini tesbit etmek ve bu alanda İstanbul Ticaret Odası, Sanayi Odası ve Ticaret Borsası ile sağlanması gereken işbirliği esaslarını görüşmek üzere Ağustos ayı toplantısını İstanbul'da yapmıştır.

Bu toplantıda; ISO Konseyinin 23 Eylül 1969 dan itibaren Cenevre'deki çalışmalarında karara bağlayacağı nihai programa götürülecek teklifler görüşülmüştür. Bu arada ISO Genel Sekreteri Olle Sturen'de memleketimize gelecek ve bu hazırlıklar onunla birlikte kongrese sunulacak şekilde sokulacaktır.

Kongrenin Ankara'da toplanması prensip olarak kabul edilmiştir. Fakat bunun yanında kongreye katılacakların; İstanbul, İzmir gibi tarım ve sanayi ürünlerimizin değerlendirilip ihraç edildikleri şehirlerde de incelemeler yapmalarına fırsat verilmesine TSE Yönetim Kurulu kararlıdır.

Bunun içindir ki, Olle Sturen 27 Ağustos 1969 da İstanbul'a gelip üç gün burada incelemelerde bulunarak 1 Eylül 1969 da ise onun da huzurıyla Ankara'da TSE Yönetim Kurulu bir daha toplanacak ve adı geçen İzmir üzerinden Cenevre'ye dönecektir.

TİCARET ODASI İLE ORTAK TOPLANTI

TSE Yönetim Kurulu, 14 Ağustos 1969 günü öğleden önce Ticaret Odası Başkanı Sayın Behçet Osmanağaoğlu'nu makamında ziyaret etmiş ve Oda Yönetim Kurulu üyeleri ile Genel Sekreter İsmail Hüsrev Tökin'de yapılan toplantıda hazır bulunmuşlardır.

Memleketimizin en büyük Ticaret Odası ile TSE ilişkilerinin, karşılıklı olarak sıcak bir dostluk havası içinde görüşüldüğü bu toplantıda Odanın, gelişmelerini yakından ve memnunlukla izlediklerini ifade ettikleri, Enstitüden beklenen hizmetler söz konusu olmuş ve 1970 kongresinin uygulamalarında yapılacak ortak çalışmalar etrafında olumlu kararlara varılmıştır.

TSE Başkanı Faruk Sünter, soruları cevaplandırırken Enstitünün standardları hazırlamada eriştiği seviyeyi

anlatmış ve meydana getirilen organizasyon sayesinde artık memleketimiz için bu konuda bir sorun kalmadığını, her yıl istenildiği kadar standardın düzenlenebileceğini, yalnız bu standardların uygulanmaları bahsinde köklü reformlara ihtiyaç bulunduğunu sözlerine eklemiştir. Faruk A. Sünter'in bu konuşması hazır bulunanların genel tasvibi ile karşılanmış ve bu amaçla yapılacak programın yürürlüğe konulmasında Odaların da isteği sağlanmıştır.

TİCARET BORSASI İLE TOPLANTI

TSE Yönetim Kurulu, öğleden sonra Ticaret Borsasını ziyaret ederek Borsa Başkanı Sayın Nejat Basmacı ve Borsa Yönetim Kurulu üyelerinin huzurları ile ikinci bir ortak toplantı yapmıştır.

Burada da Ticaret Odasında görüşülen konulara değinilmiş ve TSE yetkilileriyle karşılıklı görüş birliğine varılmış, böylelikle ileride yapılacak ortak çalışmalar yönünden yararlı bir ortam hazırlanmıştır.

Faruk A. Sünter konuşmalar sırasında Standardizasyona gerekli önemi ve önceliği verdikleri ve standardları hakkiyle uygulayacak eksper yetiştirmek üzere kurslar düzenledikleri için Borsa Başkanı ve Yönetim Kuruluna TSE adına teşekkür ve takdirlerini ifade etmiştir.

SANAYİ ODASI İLE ORTAK TOPLANTI

Ticaret Borsasından sonra TSE Yönetim Kurulu İstanbul Sanayi Odasını ziyaret etmiş ve Oda Başkanı Sayın Fazıl Zobu tarafından kabul edilerek bir süre görüşülmüştür.

Daha sonra hep birlikte Yönetim Kurulu Odasına geçilmiş, Oda Yönetim Kurulu üyeleri ve Genel Sekreter İhsan Vardal'ın da katılmaları ile ikibuçuk saat süren bir toplantı yapılmıştır.

Sayın Zobu, TSE'nin kısa zamanda kaydettiği gelişmeyi öven bir konuşma yaparak standardizasyonun, sanayinin kalkınmasındaki önemini artık herkesin kavramış bulunduğunu ve standard olmadan köklü bir kalkınmanın sağlanamayacağı noktasında genel kanaata varıldığını ve standardların gereği gibi uygulanabilmeleri halinde kapı kaçıcıların iyi mal yapanlardan ayrılmaları ve elemeleri kabil olabileceğini belirtmiştir.

TSE Yönetim Kurulu Başkanı Faruk A. Sünter sorulara karşılık verirken Enstitünün bu alanda da bir çok teşebbüsleri ve çalışmaları olduğunu açıklamıştır.

Bu cümleden olarak Enstitünün kontrol işinin bundan böyle Bakanlıkların yetersiz sayıdaki elemanları ile yapılamayacağını göz önünde tutarak bu hizmetin Odalar, Borsalar, İhraçatçı Birlikleri ve iş veren sendikaları gibi kamu kuruluşları kanalı ile düzenlenmesi, Devlet Kontrolörlerinin de bu faaliyetleri süpervize etmesi ve ortaya konulacak bu yeni düzeni Ankara'da bir Bakanın yönetiminde, Enstitüde kurulacak bir heyet ve sekreterlikle yürütülmesi yolunda teklifler de bulunduğunu ilâve etmiştir.

Faruk A. Sünter ayrıca Kalkınma Planının 1969 yılı programında; Devlet ihalelerinde Türk Standardı bulunan malların şartnameleri hazırlanırken bu standardların esas tutulması kaydının bulunduğu ve bu hükmün standardların uygulamada bir otomistiklik meydana koyacağını belirtmiş ve Mecliste bulunan ihale kanununun da aynı konunun daha da esaslı hükümlere başlanması hususunda teşebbüslerimiz vardır demiştir.

Bu arada bir soru üzerine Enstitü Laboratuvarlarının Sanayi Odası ihtiyaçları için kullanılabileceği ve bölge laboratuvarları kurulmadan böyle bir işbirliği gerçekleştirildiği takdirde bu laboratuvarların kurulmasından başkaca büyük yararlar sağlanacağını söyleyen Sünter, TSE Laboratuvarlarının halen TSE markası uygulanmasında faaliyete geçirilmiş bulunduğunu açıklamıştır.

Sanayi Odası Yönetim Kurulu, TSE Markası konusuyla yakından ilgilenmiş ve bu tedbirlerin köklü bir sanayi gelişmesinde önemli rol oynayacak olan standardların uygulanmalarına imkân vereceği kanısını belirtmiştir. Bunun üzerine yapılan görüşmelerde Sanayi Odasının, kendi branşlarında lider olan firmaları TSE Markası almaya teşvik etmesini uygun bulmuştur.

Büyük bir samimiyet havası içinde geçen ve ilerisi için ihtiyaç duyulan sıkı işbirliği esaslarının ortaya konulmasını öngören toplantı böylece olumlu kararla geç vakit son bulmuştur.

TSE Hazırlık Gruplarında

İNŞAAT :

- ★ Kireçli kum taşı, Duvar hesap ve yapım kuralları, Hafif beton doğal agregaları, Döşeme tuğlaları (statik çalışmaya katılmayan), Döşeme tuğlaları statik çalışmaya katılan) tasarılarını hazırlamak üzere teknik komiteler kurulmuştur.
- ★ Kayın kerestesi, Meşe kerestesi, standard tasarıları mütalaaya gönderilmiştir.
- ★ Helâ taşları ve klozetler tasarısı grubca olgunlaştırılmaktadır.

MADEN :

Madenlerde ihraç sistemlerinde kullanılan yuvarlak çelik halatlar, Ham petrol ve petrol ürünlerinden nümune alma standard tasarıları gelen mütalâalara göre olgunlaştırılmaktadır.

METALURJİ

Bakır ve bakır alaşımlarından ekstrüzyon profilleri, Alüminyum ve alüminyum alaşımlarından ekstrüzyon profilleri, galvanizli düz ve oluklu saçlar tasarıları olgunlaştırılmakta, çelikten soğuk çekilmiş şeritler ile alüminyum teller ve perçinlik çubuklar tasarısı grupda görüşülmektedir.

MEVZUAT :

Sert Polivinil klorür plastik boru ekleme parçaları, madenlerde ihraç sistemlerinde kullanılan yuvarlak çelik halatlar, Teknik Amonyak, Ham Petrol ve petrol ürünlerinden nümune alma metodları, Alüminyum ve alüminyum alaşımlarından L—, U—, T— ve I— Ekstrüzyon presi profilleri.

standard tasarıları hakkında mütalâa bildirilmiştir.

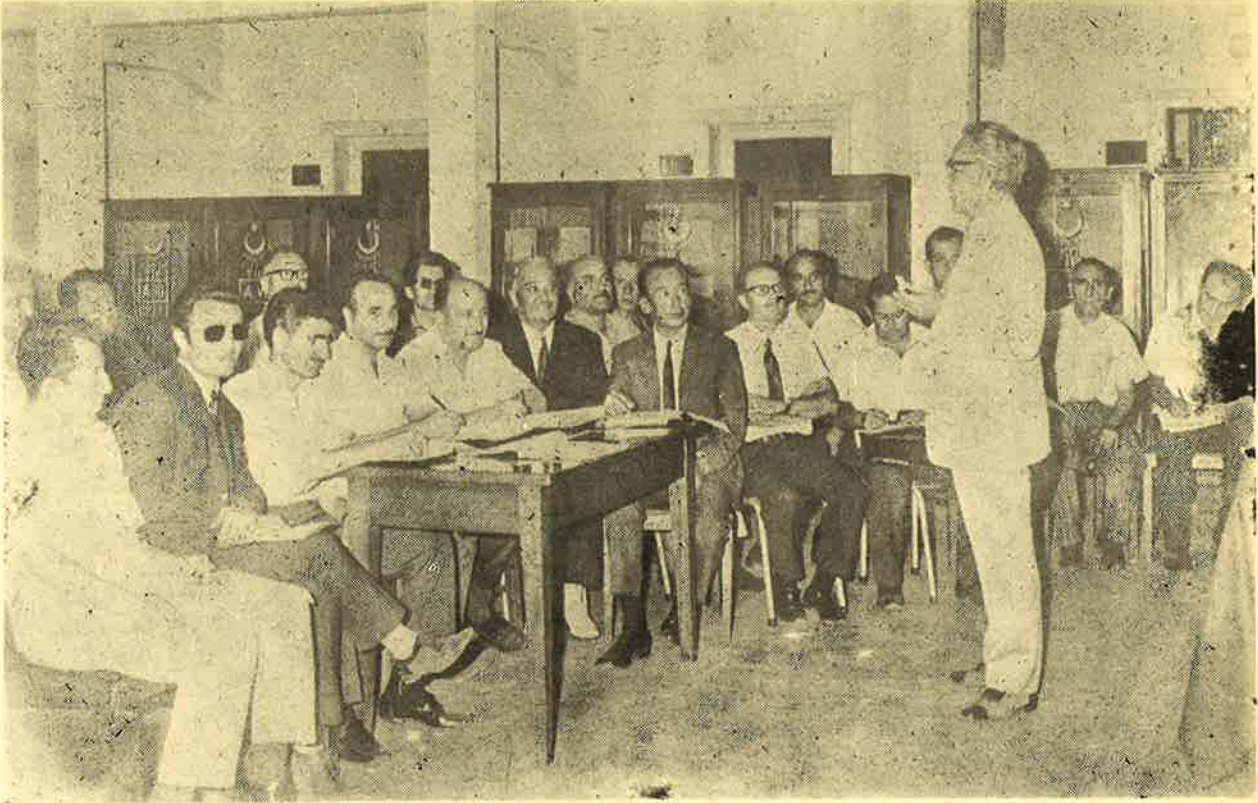
YENİ YAYINLANAN STANDARDLAR

No.	Standardın Adı	Fiyatı (TL)
TS 500	Betonarme Yapıların Hesap ve Yapım Kuralları	24
TS 679	Kök Analiz Nümunesinde Rutubet Tayini	3
TS 682	Plâstikler, Poliamidlerin Seyreltik Çözeltilerinde Viskozite Sayısının Tayini	3
TS 683	Mangan Cevherlerinin Kimyasal Analiz Metodları, Krom Tayini	4
TS 690	Taş Kömüründe Toplam Rutubet Tayini	4
TS 691	Mangan Cevherlerinin Kimyasal Analiz Metodları, Çinko Tayini (Çinko miktarının % 0,005 — % 0,1 arasında olduğu durumlara uygulanan polarografik metod)	3
TS 692	Teknik Sülfürik Asit (H_2SO_4 — Teknik)	4
TS 693	Yüksek Safılıkta Sülfürik Asit	4
TS 694	Akümülatör Asidi (H_2SO_4 - Aktü Asidi)	4
TS 695	Dumanlı Sülfürik Asit (Oleum)	4
TS 696	Sülfürik Asit Muayene Metodları	19
TS 701	Kök Kömüründe Toplam Rutubet Tayini	2
TS 702	Plâstikler, Su Absorbsiyonu Tayini	2
TS 703	Plâstikler, Doymamış Poliester Reçinelerinde Polimerizasyon İşlemi Sırasında Erişilebilen En Yüksek Sıcaklık Artış Hızının Tayini	2
TS 705	Fabrika Tuğlaları (Duvarlar için)	7
TS 710	Plâstikler, Plâstiklerin Kimyasal Maddelere Karşı Dayanıklılığının Tayini	4
TS 711	Taş Kömürü ve Kokta Uçucu Madde Tayini	4
TS 719	Camların Kaynar Alkali Karışımı Çözeltilerine Karşı Dayanımlarının Tayini	3
TS 720	Plâstikler, Deney ve Kondisyonlama için Standard Atmosferler	2
TS 721	Plâstikler, Küçük Kapalı Sistemlerde Sulu Çözeltiler Yardımı ile Değişmez Nisbi Rutubet Elde Etme Metodları	5

NOT : 1969 Ağustos ayı içinde ilk baskıları tamamlanmış bulunan 20 yeni Türk Standardının numara, ad ve fiyatları yukarıda verilmiştir. Bunları ve diğer Türk Standardlarını, yalnız TSE'nin Ankara Necatibey Caddesi 118 numaradaki merkezinden temin edebilirsiniz.

1969 Türk Standardları Kataloğu'nu ellerinde bulunduran sayın okurlarımızın yukarıda belirtilen standartların fiyatlarını ilgili yerine yazmalarını rica ederiz.

1969 KATALOGUMUZ ÜCRETSİZ GÖNDERİLMEKTEDİR — TSE'DEN İSTEYİNİZ.



İstanbul Ticaret Borsası'nda düzenlenen Kurstan bir görünüşü.

Gövde Etleri ile ilgili Türk Standardlarını Uygulayacak Elemanları Yetiştirmek Üzere İstanbul Ticaret Borsası Bir Kurs Açtı

12-27 Ağustos tarihleri arasında düzenlenen kursta standardların ne şartlar altında ve nasıl uygulanacakları konusunda yetkili uzmanlarca bilgiler verildi ve hayvanlar üzerinde uygulamalar yapıldı

Milli ekonomimizdeki açığın kapanması ve hızlı bir tempoyla artan nüfusunuzun beslenmesi yönlerinden büyük önemi olan hayvancılık konularına İstanbul Ticaret Borsası ötedenberi gerekli ilgi ve titizliği gösterdiğini, bu alandaki hizmetleri ile ortaya koymuş bulunmaktadır.

Nitekim :

1967 yılında düzenlediği kursta, Canlı hayvan Türk Standardlarının ne şartlar altında ve nasıl uygulanacakları konusunda hizmet göreceklere yetkili uzmanlar tarafından bilgiler verilmiş ve canlı hayvanlar üzerine ayrıca uygulamalar yapılmıştı.

Yine borsanın bu kez 12 — 27 Ağustos 1969 tarihleri arasında düzenlediği ikinci kursta da, görevlilere Gövde Etleri Türk Standardları hakkında aydınlatıcı bilgiler verilmiş ve ayrıca Mezbahaya gidilerek denemeler yapılmıştır.

Kurs, 12.8.1969 günü Borsanın Süt-lücede'ki Şubesinde Meclis Başkanı Nejat Basmacı'nın açış konuşması ile başlamış ve bunu törene katılan Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürü Orhan Çevik ile Borsa Umumi Kâtibi Enver Güçlü'nün konuşmaları izlenmiştir.

Daha sonra, kursun öğretim görevlileri Türk Standardları Enstitüsü Baş Müşaviri İbrahim Kutlutan ve Türkiye Odalar Birliği Uzmanı Ragıp Saguner TSE'ce yeni yayımlanan Gövde Etleri Türk Standardlarının milli ekonomimizdeki yerini, önemini ve sağlayacakları yararları belirten genel nitelikte ilk konuşmalarını yapmışlardır.

Asıl eğitim ikinci gün başlamış ve devam ettiği sürece Kursiyerlere program içinde yer alan :

- 1 — Standard nedir ?
- 2 — Kaliteleme çeşitleri,

3 — Kaliteyi yapan unsurlar,

4 — Tarifler,

5 — Standarddaki sınıflandırma faktörleri,

6 — Etlilik, yağlılık ve kaliteyle ilgili terimler, tatbikat,

7 — Etlilik, yağlılık ve kaliteyle ilgili özellikler, tatbikat,

8 — Kalite çeşitleri,

9 — Gövde Etlerinde yağlılık,

10 — Muayeneler,

11 — Piyasaya Arz,

12 — Müteferrik Hükümler,

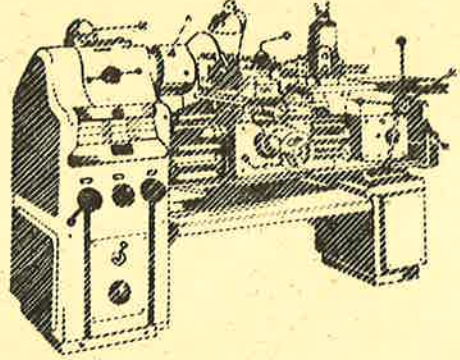
13 — Sınavlar ve başarı belgelerinin tevzii.

konularında geniş bilgi verilmiş, ihtiyaç duyuldukça mezbahaya gidilerek uygu-

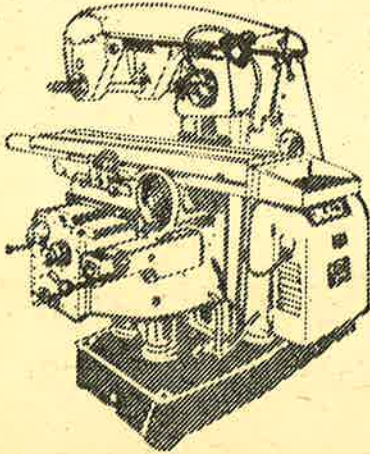
»TECHNOIMPEX«

MACAR TAKIM TEZGÂHLARI

İMALÂT



REVOLVER TORNA - FREZE - OTOMATİK TORNA - ŞAHMERDAN - PUNTASIZ TAŞLAMA



PANTOGRAF FREZE

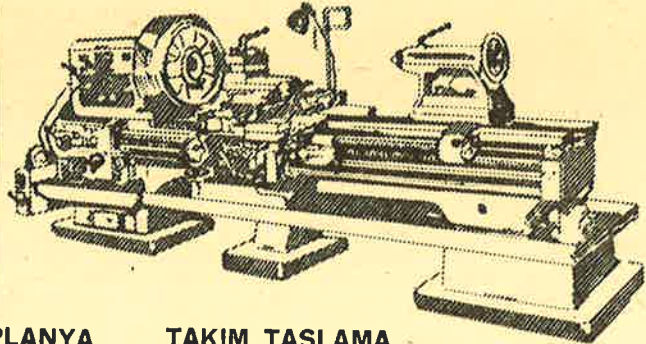
TAKIM FREZESİ

RADYAL MATKAP

TAŞLAMA

KALIP

TAMİRAT



TORNA

MATKAP

PLANYA

TAKIM TAŞLAMA

TEZGAHLARDA
EN ÜSTÜN EVS AF
EN MODERN
TİPLER

MÜMESSİLİ

TEKNİKEL

TİCARET ve SANAYİ A. Ş.

SATIŞLARDA
EN UYGUN ŞERAIT
DİREKT İTHALATTA
EN FAZLA KOLAYLIK

950

Karaköy, Necatibey Caddesi 90/A Tel.: 49 73 10

Telgraf: TEKNİKELİ - İSTANBUL

lamalar yapılmış ve sonunda kursiyerler sınavlardan geçirilerek başarı gösterebilenlere belgeleri dağıtılmıştır.

Açılışta ve kursta hazır bulunan Borsa meclisi üyeleri ve Hayvancılık mesleği mensupları ile 60 kadar kursiyer konuşmaları ilgi ile izlemişler ve sordukları sorular, yaptıkları konuşmalar ile kurstan yararlandıklarını memnunkula belirtmişlerdir.

Borsanın bu çalışmaları, gerek canlı hayvanlar ve gerek gövde etleri Türk Standardlarının memleket şartlarına göre olgunlaştırılmalarında da ayrıca yararlı olacak ve bunun yanı sıra memleket, bu Standardları yetki ile uygulayacak değerli bir kadro kazanmış olacaktır.

Okurlarımıza kurs hakkında bir fikir vermek üzere, TSE Baş Müşaviri İbrahim Kutlutan'ın açıklama özetini aşağıda veriyoruz.

TSE Başmüşaviri İbrahim Kutlutan'ın konuşması

«Değerli Kursiyer Arkadaşlar;

Konuşmamıza başlarken sizlere standardın insan yaşantısı ile ilgilerini, nereden ve nasıl doğduğunu açıklamakta yarar gördüğüm için bu konuda bir kaç söz söylemek istiyorum.

Standard sözünün; Madde, mamul, usul ve hizmette çeşitli bakımlardan bir örneklik anlamına geldiğini ilk konuşmamda belirtmiştim.

İlkel insanlar, tıpkı hayvanlar gibi kendi başlarına yaşarken beslenme ve başka yabancı hayvanlardan korunma zorluğu karşısında türlü sesler çıkarmak, işaretler yapmak suretiyle birbirlerinin yardımından ve ellerindeki mallardan yararlanmak yolunu tutmuşlar. Sonraları bu sesleri hecelendirip kalıplara dökerek dili ve işaretlemelerden de şekillendirdikleri yazıyı meydana getirmişler, aralarında böylelikle kaynaşmışlar ve ancak bu sayede toplum halinde yaşamaya başlamışlardır.

Demek oluyor ki toplum yaşantısının kuruluşunda en büyük rolü birer standarddan başka bir şey olmayan dil ve yazı oynamıştır. Standard; biz insanlar için öylesine kaçınılmaz, eski ve o derece yapımızla kaynaşık bir ihtiyacıdır. Biz farkına varmadan içimize giren standard, bu gün yine ondan ötürü üzerinde titizlikle durmamız gereken bir konudur.

Standard sözü İngilizcedir. Fransızca karşılığı ise Norm'dır. Bu sözleri başka başka anlamlarda sanarak kullanırlar vardır. Doğru değildir. TSE'de İngilizcesi kullanılmaktadır.

Standardlar; konularına, kapsamlarına ve kullanım yerlerine göre sınıflara ayrılırlar ve başka başka adlar alırlar.

Söz gelişi; uzunluklarda metre, ağırlıklarda gram gibi, ölçülere temel standardlar denir. Bunlardan üretilenler ise Türev standardlar adını taşırlar.

Sonra :

Sadece bir kuruluşun yararlandığı özel standarddır. Vatan sınırları içinde yürürlüğe konulanlar. Milli Standard niteliğini kazanır.

Ortak çıkarları bulunan birkaç memleketin birlikte düzenleyip aralarındaki yürürlüğe konulanlar, Milli Standardlar adı verilir.

Ve nihayet Milletlerarası Kuruluşların hazırladıkları ise Dünya çapında yani Milletlerarası Standardlar olarak tanınırlar.

Çağdaş ileri memleketlerde büyük önemi bulunan özel standardların memleketimizde kullanılması yeni yeni başlamaktadır.

Müttefiklerimiz olan İran ve Pakistanla bazı konularda Bölgesel Standardlar düzenleme teşebbüsleri içerisindeyiz.

Dünya Ticaret alanının genişlemesiyle yakından ilgilendiğimiz Dış piyasalarda Milli Standardların yürütülmesi güçleştikenden bunların yerlerini yeni düzenlenen Milletlerarası Standardlar almaktadır. Türk Standardları Enstitüsü de bu gelişmeyi gözönünde tutarak Türk Standardlarını mümkün olduğu kadar Milletlerarası standardlardaki kullara uydurmaya çalışmaktadır.

Memleketimiz bugün standardlaşmada geri kalmış ülkeler arasında görünüyor ise de gerçek bunun tamamen tersidir. Topkapı Revan Kütüphanesinde bulduğumuz «Kanunname-i İhtisabı Bursa» adlı ferman bunu bütün açıklığı ile ispatlamaktadır. 1502 tarihlerinde çıkarılmış bulunan bu ferman; yiyecek, içecek ve giyeceklerle alınıp satılan herşeyin, bugün dahi uygulanmaya elverişli niteliklerde yapılmış standardları yer almaktadır.

O kadar ki; hayvanların yiyeceği yonca demetlerinin ağırlığına, deve ve atlara yükletilecek yakacak odunlarının boylarına ve miktarlarına, hayvanların nallanmalarına varıncaya kadar hatıra gelebilecek her şeyin aynı fermanla standardları gösterilmiş ve uygulamalardaki kusurlu davranışlar hakkında geniş bilgiler verilmiş ve bunları yapanlar yerilmiştir.

Bu da gösteriyor ki, Amerika'nın da

ha yeni keşfolunduğu tarihlerde Türkiye'de her konuda standardlaşmaya gidilmiş ve bunlar titizlikle uygulanmıştır ve yine bu duruma göre memleketimiz, standardın beşiği sayılabilecek şerefli tarihi bir mevkie sahiptir.

Ancak Osmanlı Devletinin Duraklama ve Gerileme Dönemlerine girmesi ile söz konusu alanlardaki faaliyetlerde zamanla eski önemini kaybetmiş, hemen hemen unutulur gibi olmuştur.

Son standard uygulamaları memleketimizde 1930 yılında yeniden başlamış ve Türk Standardları Enstitüsünün kuruluşu ile aynı faaliyet hızlanmıştır.

Enstitüye kararlı bir nitelik kazandıran 132 sayılı kanunun yürürlüğe konulmasından bu yana ise standardlaşmaya verilen önem sayesinde 768 tane Türk Standardı meydana getirilmiş ve bunların 130 tanesini Hükümet mecburi yürürlüğe koymuştur. Geriye Kalanları ihtiyari standard durumundadır.

Halkımız, standardın anlamını ve gerekliliğini hergün biraz daha kavramakta ve benimsemektedir. Milli çıkarlarımız yönünden bu davranış büyük yararlar sağlayacaktır.

Böylelikle memleketimizdeki standardlaşma durumunu ve faaliyetlerini sizlere özetlemiş oluyor ve konuya geçiyorum.

★
Et alışverişleri, hepimizin de bildiği gibi dünyanın her yerinde ya canlı hayvan halinde ayakta, yahut kesilmiş gövde ve parça etleri olarak yapılır. Onun için Türk Standardları Enstitüsü de aynı geleneğe uymuş, canlı hayvanların, gövde etlerin ve parça etlerin standardlarını ayrı ayrı yapmak yolunu tutmuştur.

Bunlardan canlı hayvanların Türk Standardları ilk ağızda tamamlanarak yayınlanmıştır. Kasaplık sığır, koyun, kuzu, kıl keçi ve kıl oğlak bu kategori içinde düzenlenen Türk Standardlarıdır.

1967 yılında yine İstanbul Ticaret Borsamızın düzenlediği kursta, adı geçen standardlar açıklanmış ve mezbahada yapılan uygulamalarda bu konuda



TSE

MARKASI

TÜRK SANAYİİNİN HİZMETİNDE

Bu Markayı Taşıyan Malları

☐ İNANARAK ALIN

☐ GÜVENEREK KULLANIN

görevli elemanlar aydınlatılmıştır. Hizmeti teşekkürle kaydetmek isterim.

TSE'nin son faaliyet döneminde gövde etlerin Türk Standardlarını hazırlamasıyla hizmetin ikinci basamağı da atılmış olmaktadır.

Şimdi sizlere işte bu standartlar hakkında bilgi vermeye çalışacağım ve bunu yaparken mümkün olduğu kadar günlük hayatımızın içinden örneklerle dayanmaya özellikle dikkat edeceğim.

Şöyleki :

Et konusunda hayvanın türü, değerini etkileyen baş faktördür. Bu nedenle gövde etlerinin standartları, tıpkı canlı hayvanlarda olduğu gibi, koyun, kuzu, keçi, oğlak, öküz, inek, boğa ve dana hayvanları türlerini içine alan 8 ayrı standarda bağlanmıştır.

Sağlık Bakanlığı, Veteriner İşleri Genel Müdürlüğü, Türkiye Odalar Birliği, Et ve Balık Kurumu, TSE yetkili uzmanlarının işbirliğiyle hazırlanmış bulunan bu standartların baş taraflarında kapsadıkları hayvan türlerine ait gövde etlerinin açık tarifi yapılmıştır.

— Hayvanın erkek veya dişi olması,

— Körpe yaşta veya ihtiyarlanmış bulunması,

— Erkek hayvanların enemeye tabi tutulmuş olması veya normal yaradılışını muhafaza etmesi, gibi özellikler biliyorsunuz etlerin görünümleri ve dokuları üzerinde etkilidir. O kadar ki bu ayrıntılar çıplak gözle bile fark edilebilir.

— Keza zayıf bir hayvanla besi görmüş hayvanların etlerinde bir değildir. Birisinin yavanlığına karşılık öteki yağlı olur. İşte bütün bu belirtiler, gövde etlerinin değerlerini etkilediklerinden ötürü standartlarında hepsi gözönünde tutulmuş ve aynı özelliklerin, hayvanın hangi organlarına bakılarak veya nereden kesilerek tesbit edileceği açıklanmıştır.

Standartların bundan sonraki bölümlerinde ise :

Gövde etleri; özellikleri esas tutularak pek iyi, iyi ve orta kalite sınıflarına ayrılmış ve her sınıfa hangi gövde etlerinin girebileceği gösterilmiştir.

Keza hayvanların nerelerinden kesilecekleri, gövdelerinin nerelerinden ve kaç parçaya bölüneceği, satışa ne zaman çıkarılacakları ve bu ana kadar nerelerde, hangi şartlar altında saklanacakları, her parçanın hayvan türüne ve kalite sınıfına göre, üzerine ne gibi işaretler konulacağı ayrıca gösterilmiştir.

Bunların yanı sıra, gövde etlerinde uygulanacak muayene şekli hakkında da yeteri kadar bilgi verilmiştir.

Muayene sonucunda standardına aykırı çıkan gövde etlerinin görecekları işlem ile şartlı kesilmiş hayvanlar ve muayenelerde düzgün çıkmış gövde etlerine verilen kontrol belgelerinin geçerlik süreleri de standartların metinlerinde belirtilmiştir.

Milletlerarası hayvan piyasalarında — Dünya Sağlık Teşkilatının da tasvibi alınarak yürürlüğe konulmuş kuralları ve yerli kasaplık hayvanlarımızın anotomik yapıları gözönünde tutularak hazırlanmış bulunan bu Türk Standardları gerektiği gibi uygulandığı takdirde, hem gövde etlerinin yurt içindeki alım satımları özlediğimiz iyi düzene sokulmuş, hem bunların ihracı halinde gerçek değerleri ile satılmaları güven altına alınmış olacaktır.

Sözlerime son verirken daha bir noktaya işaret etmeden geçemeyeceğim.

Gövde etleri standartlarını titizlikle

uygulamak önde gelen görevimizdir. Bu alanda da ancak siz değerli eksperlerimizin yardımlarıyla başarı elde edebiliriz.

Onun için görevlerinizi yaparken bu standartların anlaşılmayan, memleket şartlarına uymayan, yahut güçlük gösteren taraflarına raslarsanız bunları kendi görüşlerinizle birlikte TSE'ye duyurmanızı bilhassa rica edeceğim. Bu konuda yapacağımız eleştirmelerden yararlanılarak Türk Standardlarının beklenen yararlı sonuçları vermesi sağlanmış olacağından ötürü, Enstitümüz sizlere müteşekkir kalacaktır.

Memleketimizde takım sanayinin rakipsiz önderi



MAKINA-TAKIM ENDÜSTRİSİ A.Ş. yurt ihtiyacının tamamına cevap verebilecek kapasitededir

Şirketimiz, şerit testere mevzuunda dünyanın en şöhretli dört markasını istifadenize arzeder:



UDDEHOLM
(İsveç)

- şerit testere



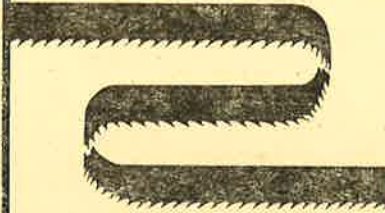
MILLER
(İsveç)

- makina testere ağızları

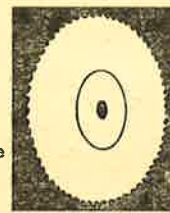


MARTIN
(Avusturya)

- şerit testere

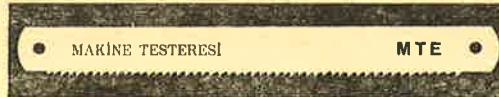


- tek kartal
- çift kartal
- merkur
- marangoz el testeresi ve pala testere
- katrak, kütük ve daire testere
- kepenk yayları



ayrıca

MTİ MARANGOZ MAKİNA MATKAP UÇLARI



Sandvik ve Special German HSS kalitesinde MAKİNA TESTERELERİ

- Karbon çeliği
- Kromlu çelik
- Krom-Volfram çeliği
- HSS-Yüksek vasıflı hız çeliğinden demir el testere



Mamullerimizin bütün ebat ve hatvelerdeki çeşitleri derhal ve kısa vadeli olarak teslim amadedir
DİKKAT: Makina-Takim Endüstrisi mamulleri Türk Standardları Enstitüsü normlarına göre imal edilmekte ve T. M. M. O. B. Makina Mühendisleri Odasının kalite belgesini haizdir

Acentesi:

Metal Ticaret T. A. Ş.

Tünel Caddesi, Transtürk Han 18, Karaköy, İstanbul, Tel.: 49 51 10 - Telg.: METURAS-İst.

Ankara Mağazası: Çankırı Caddesi 15/A, Tel.: 11 00 82

Ege Bölgesi Testere Ağızları Acentesi: EGE REÇİNE ve NEFT SANAYİİ Koll. Şti. Fevziye Bulvarı 65/1, Tel.: 38 563

Kuzey Anadolu Bölgesi Satış Müessesliği: Gazi Caddesi 53, Samsun, Tel.: 20 62

Güney Anadolu Bölgesi Satış Müessesliği: Atatürk Bulvarı, Burduröğlü Apt., Kat 5, Adana, Tel.: 28 80

MUTLULUK - HAYAL KIRIKLIĞI

Armağan ANAR

İnsanın bu dünyaya niçin geldiği herkesin merakıdır. Ben bunun belirli bir sebebi olduğunu sanmıyorum; fakat bir kere dünyaya geldikten sonra insan, kendine bir yaşama nedeni bulmuştur : Mutlu olmak. Hattâ öbür dünyada, öbür dünya diye bir şey yoksa bu dünyada, mutluluk derecelerine göre mükâfatlandırılıp cezalandırılıyorlardır.

İnsanların bütün davranışları kendilerini mutlu yapmağa yönelmiştir; bütün çabalar mutluluk içindir; bütün mücadeleler mutluluk içindir; bütün acılar mutluluğu kaybetmekten doğar.

Görmüş geçirmiş büyüklerin öğütleri, din kuralları, hukuk kuralları, okullarda öğretilenler hep insana daha mutlu olma yollarını gösterme çabalarıdır.

Dürüst olacaksın, namuslu olacaksın, kafanı işleteceksin, kimseyi incitmeyeceksin, kimse-nin hakkını yemiyeceksin, saygılı olacaksın, yarımcı olacaksın, görevden kaçmayacaksın, hoş-görü sahibi olacaksın gibi kurallar insanın başarılı olması, öbür insanlarla ahenk içinde yaşaması, sevilen, aranan insan olması, toplumuna faydalı olabilmesi, böylelikle de mutluluğunu daha kolay sağlayabilmesi için konmuştur.

İnsan bebekken annesinin kollarında karnı doyunca, çocukken arkadaşları ile doyasıya oynayınca, yetişirken okulda başarılı olunca, gençken aşkı bulunca, olgun çağında içinde yaşadığı toplum mutlu olunca mutlu olur.

Ama hayat bu kadar düzgün ve sıralı cereyan etmez her zaman. Sıra bozulmasa bile, insanın mutluluğuna hayal kırıklığı diye bir müsbet musallat olur. Günlük yaşantımızın telâş içinde boyuna hayal kurduğumuzun ve boyuna hayal kırıklıkları ile başetmeğe çalıştığımızın farkında bile değilizdir. Doyurulmayan bebeğin acı acı ağlaması uğradığı hayal kırıklığının bir işaretidir. Öğretmenin aksi anına rastladığı için haksız kırılan not, hevesle koştuğumuz bir ziyarette kapıyı size suratlı açmaları, kır gezintisi tasarladığınız günün sabahı yağmur yağması, en güvendiğiniz bir kimsenin yalanını yakalamanız gibi bir sürü olay insanın mutluluğuna tuzak kurmuş beklemektedir ve mutluluğu bir anda rüzgâr esmiş gibi üfürüp götüren hayal kırıklıklarıdır. Bunların her birinin ardından kendini yeniden toparlamak ve yeni hayaller kurup havalleri gerçekleştirdikçe mutlu olmak çabası Allah'tan insanın yaradılışında hamuruna konmuş bir güçtür.

Hayalin kırılması. Ne müthiş bir şey... Kendimizi alıştırılmamış olsak yıkılır gideriz ha-

yalımız kırıldığında. İnsan hayaline bütün benliğini katmıştır. İnsanın hayali kadar kendisinin olan pek az şeyi vardır. Her anımız bir sonraki anın hayali ile doludur. Kişiliğinin en sahici ürünü olan hayali kırıldımı, kurşun yemiş gibi yaralanır insan. Hayalini tüm kaybeden insan yaşamaz zaten.

Bu kadar yıkıcı, yıkıcı olduğu kadar da başa gelen hayal kırıklığına karşı savunmanın yolu vardır elbet. Herkes kendine göre bir yol bulursa da bence çare gerçekçi hayal kurmaktır. Soğuk kış günü buzları yara yara eve doğru gelirken, sıcacık odada sıcacık çayını içeceğini hayal eden kimse, elektriklerin kesilip kazanın bir süre çalışmaması sonucu evin buz gibi olabileceğini, efkârlı bir gününde en sevdiği dostunu haydi gel kafa çekelim diye dâvet eden kimse onun yetiştirmek zorunda olduğu bir raporu olabileceğini, yazdığı öyküyü kendisine okumak istediğinde güvendiği arkadaşının, «bugün hikâye dinleyecek formda değilim, boş ver de bezik oynayalım» diye cevap verebileceğini, binbir fedakârlıkla tahsile yolladığınız çocuğun orada canı sıkılıp size mutsuzluğundan bahseden bir mektup gönderebileceğini de hesaba katıvermek gerçekçi hayal kurmak demektir.

Hayatta en çok kırılanlar, hayallerine bu gerçek payını katamıyanlardır. Gerçekçi hayal kurmasını bilmek ise disiplinli bir eğitim ister.

İnsan önce kendinin sonra doğanın, etrafındaki insanların özelliklerini, yeteneklerini, kalitelerini doğru bir sınıflandırmaya tâbi tutabileceği kadar hayal kırıklığından kendini koruyabilir. Nemrut bir adamın sizi güler yüzle, akılsız bir dostun sizi anlayışla, duygusuz bir arkadaşın sizi sevgiyle karşılayacağını ummak hayal kırıklıklarına kapıları ardına kadar açmak olur.

Ben elime ne zaman bir standard alsam şaşarım hayat için ne kadar çok ders çıkabileceğine bir standarddan. Standard mal alan alıcı için sandıkları açınca, boyları, cinsleri birbirini tutmaz, bozuk, çürük malla karşılaşır, hayal ettiği kârlı işi kaybetmek gibi bir hayal kırıklığına uğramak bahis konusu değildir. Standarda uygun malların ticareti, düzgün, sonuçları önceden hesap edilebilen ve ilerisi için yanıltımayıcı tasavvurlara imkân veren mutlu bir işidir. Aksinin ise ne kadar mutsuz sonuçlar doğuracağını anlatmaya bile lüzum yoktur. Demek ki, hayal kırıklığını önleyebilmek için bir standardın öngördüğü şekilde doğanın ve insan tabiatının belirli özelliklerine uygun hayaller kurmak akıllıca bir iş olacaktır.

KILIÇOĞLU

Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

SERMAYESİ : 15.200.000,—

ESKİŞEHİR

Kiremit, Tuğla ve Ateş Tuğla Fabrikası

Her Nevi Kiremit, Tuğla

ve Ateş Tuğlaları

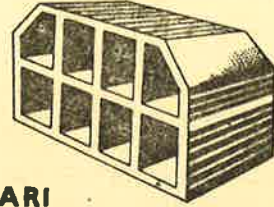
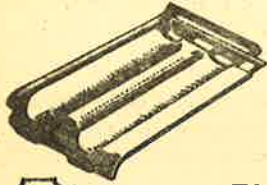
En iyi kaliteli mallariyle daima

müşterilerinin emrindedir

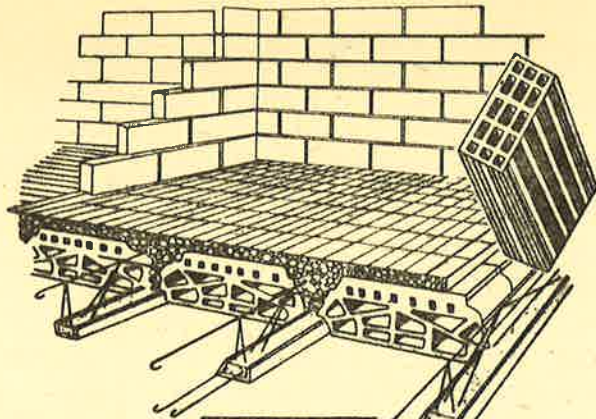
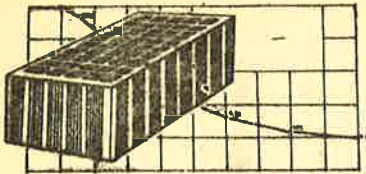
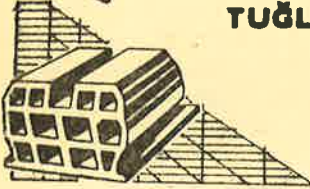
ADRES : Posta Kutusu 7
İnönü Caddesi No: 59
Eskişehir

Telgraf adresi : KİREMIT
Telefon No. : 1364 - 2105

Standard — 123



TUĞLA KİREMİT VE ASMOLEN FABRİKALARI



SATIŞ ŞUBELERİ:

İSTANBUL

Mecidi Mebusan Cad. Arhan Sahpazarı - İstanbul
☎ : 49 58 02 - 44 81 29

KADIKÖY

MühürdarFuat Bey Sokak Talas İş Hanı kat 1
Kadıköy - İstanbul ☎ : 36 13 42 - 36 48 98

UMUM MÜDÜRLÜK

Mecidi Mebusan Cad. Arhan
Sahpazarı - İstanbul
☎ : 49 79 56 49 74 14

Standard — 123

STANDARDİZASYON - TÜKETİCİ SORUNLARI VE BU KONUDAKİ ULUSLARARASI ÇALIŞMALAR

İ. Taner BERKÜN

Geçen yazımızda, tüketici dediğimiz büyük kitlenin, ihtiyaçlarını karşılayabilecek madde ve mamülleri ne şekilde sağlayabildiğini, bu konuda standartların yaptığı rehberlik hizmetini ve hizmetin işleyiş tarzını ele almış yeryüzündeki çeşitli uygulamaları açıklamaya çalışmıştık

Bu yazımızda da, standardizasyon gibi çeşitli yönleri olan çok geniş ve yaygın bir çalışma dalının, tüketim faaliyetine ve tüketiciye sağladığı yararları, uluslararası düzeyde inceleyeceğiz.

Gittikçe gelişen teknoloji ve buna bağlı olarak artan dünya ticareti, standardizasyon alanındaki çalışmaların ulusal çerçeveden çıkarılarak dünya ölçüsünde ele alınmasını zorunlu kılmış, standardlaştırılması söz konusu malların çoğunlukla tüketim malları olması ise, bu çalışmaların aynı zamanda «Tüketici hakları» açısından da değerlendirilmesini kaçınılmaz hale getirmiştir.



Tüketici haklarının korunması konusundaki uluslararası çalışmalar, iki grupta ele alabiliriz. Bunlardan birincisi, Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatı (ISO) ve Milletlerarası Elektroteknik Komisyonu (IEC) dışındaki diğer uluslararası kuruluşların çalışmaları, ikincisi ise ISO ile IEC'nin bu yoldaki çabalarıdır. Şunu hemen belirtelim ki, amaçları tek, yani tüketicinin haklarını korumak olan bu uluslararası kuruluşların faaliyetlerini böyle kesin şekilde ayırmak mümkün değildir. Esasen bu kuruluşlar çok yakın bir işbirliği halinde çalışmaktadırlar. Bu ayrımı yapmaktaki amacımız, konuyu kendi kuruluş nedenlerine göre değişik açılardan ele alan çeşitli uluslararası kuruluşları, standardizasyon alanında faaliyet gösteren ISO ve IEC ile karıştırmamaktır.

Tüketicinin Yararına Çalışan Çeşitli Uluslararası Kuruluşlar :

İnsanlığa hizmet etmek amacıyla çaba gösteren bütün uluslararası kuruluşlar, şu ya da bu şekilde, az veya çok tüketim malları ve tüketici ile ilgili bulunmaktadır. Ancak bunlardan bazılarında, çalışma konularını, doğrudan doğruya «mallar» ve bu malları «tüketenler» teşkil ettiği için bu ilgi çok belirgin bir hal almaktadır. Diğerleri arasında seçilen belli başlı dört kuruluşu aşağıda tanıtıyoruz :

— Uluslararası Kaliteyi Geliştirme Merkezi (CIPQ)

— Uluslararası Satınalmalar Federasyonu (FIA)

— Uluslararası Etiketleme Merkezi (ILC)

— Uluslararası Tüketici Birlikleri Teşkilatı (IOCU)

Yukarıda da belirttiğimiz üzere, bu kuruluşlar, «kalite», «satınalma», «etiketleme» «tüketici» gibi özel konuları kendilerine amaç edinmişler, bu suretle de, tüketim faaliyeti ve tüketici ile sıkı bir bağ kurmuşlardır. Herbiri ayrı bir inceleme konusu olan ve insanlığa hizmet yolunda çok değerli çalışmalar yapan bu uluslararası kuruluşları şimdilik sadece tanıtmakla yetiniyor ve asıl konumuza geçiyoruz.

Tüketici Hakları Konusunda ISO ve IEC'nin Çalışmaları :

Bilindiği gibi ISO, dünya çapında geçerliliği olan ortak standartları hazırlamak amacıyla kurulan ve bugün için 60'a yakın ülkenin üye bulunduğu büyük bir uluslararası teşkilattir. Elektrik ve elektroteknik konuları, zamanımızın teknik ve ekonomik faaliyetleri içinde çok geniş yer tuttuğu için, bu konulardaki ortak standartları hazırlama görevi IEC'ye bırakılmış, ISO ve IEC, çalışmalarını bugüne kadar kardeş kuruluşlar olarak yürütmüşlerdir.

Gerek ISO'nun, gerekse IEC'nin standard tasarımlarını hazırlamakla görevli bulunan çeşitli teknik komiteleri, konularının gereği olarak tüketici sorunları ile de ilgilenmektedirler. Buna örnek olarak ISO'nun 6 numaralı «Kâğıt ve Karton», 22 numaralı «Otomobil», 28 numaralı «Petrol Ürünleri», 34 numaralı «Tarımsal Besi Ürünleri», 38 numaralı «Tekstil», 61 numaralı «Plastikler», 94 numaralı «İnsan Emniyeti, Korumaya Elbise ve Teçhizat» teknik komitelerinin çalışmaları gösterilebilir. Bu komiteler, özellikle, hazırladıkları performans ve test metodları standartları ile tüketiciye büyük yardım sağlamaktadırlar. IEC'de de durum bunun aynısıdır.

Diğer taraftan, tamamen tüketici standartlarını hazırlamak üzere kurulmuş bulunan ISO/TC 73 «Tüketici Sorunları» Teknik Komitesi de, çalışmalarına başarı ile devam etmektedir. Bu Komite, «Standartta Uygunluk Markaları» ve «Bilgi Veren Etiketler ve Muka yeseli Testler» (1) adları altında çalışan alt komitelerinin hazırladıkları rekamandasyonlar sayesinde tüketici sorunlarını çözümlenmek yolunda önemli gelişmeler kaydetmiştir.

Fakat, bir taraftan tüketici sorunlarının gittikçe önem kazanması, diğer taraftan da ISO ve IEC'deki çalışmaların, diğer uluslararası kuruluşların çalışmaları ile işbirliği halinde yürütülmesi ihtiyacı, konunun daha geniş kapsamlı bir şekilde ele alınmasını gerektirmiştir. İşte bu nedenle de, kısaca «ISCA» adı verilen Komitenin kurulması yoluna gidilmiştir.

ISCA Nedir?

Tüketici sorunları ile doğrudan doğruya ilgilenecek özel bir komitenin kurulması fikri daha eski olmakla beraber, bu konudaki ISO ile IEC'nin ilk defa görüş birliğine varmaları, 1966 Haziran'ında toplanan ISO/IEC Sürekli Koordinasyon Komitesi'nde mümkün olmuştur. Aynı yıl sıra ile toplanan ISO ve IEC Konseyleri de bu konuda karar alınca Komitenin kurulması için hemen ön temaslara geçilmiştir. 1967 yılının ilk altı ayı içinde gerekli hazırlıklar yapılmış, bu arada, yukarıda adlarını verdiğimiz 4 uluslararası kuruluş da, yeni Komitede devamlı olarak temsilci bulundurmaya kabul etmiştir. Komitenin sekreterlik hizmetlerinin, Cenevre'deki ISO merkez sekreteryası tarafından yürütülmesi de kararlaştırılmıştır.

Kurulduktan sonra ilk resmi toplantısını 7-8 Mart 1969 tarihlerinde Cenevre'de, ISO, IEC, CIPO, FIA, ILC ve IOCU temsilcilerinin iştirakiyle yapan ISCA, yani «Tüketici Hakları Konusundaki Uluslararası Standartları Yürütme Komitesi'nin amaçları şu şekilde tesbit edilmiştir:

a) Uluslararası standardizasyon alanında tüketicinin ihtiyaçlarını tesbit etmek,

b) Bu ihtiyaçları karşılamak için ISO ve IEC bünyelerinde gerekli tedbirleri alınak ve teşebbüslere girişmek.

ISCA, tesbit ettiği standardizasyon ihtiyaçlarını, mevcut ISO ve IEC teknik komitelerinin çalışmaları ile karşılayamazsa, yeni teknik komiteler veya alt komiteler kurulmasını teklif etmektedir.

Kuruluşundan beri birbuçuk yıl gibi çok kısa bir zaman geçmiş olmasına rağmen ISCA, tüketiciyi yakından ilgilendiren pek çok önemli konunun uluslararası Standartlara bağlanması yolunda faydalı hizmetlerde bulunmuştur.

(1) Bak: STANDARD, sayı: 91 S. 3



Türk Standartları Enstitüsü

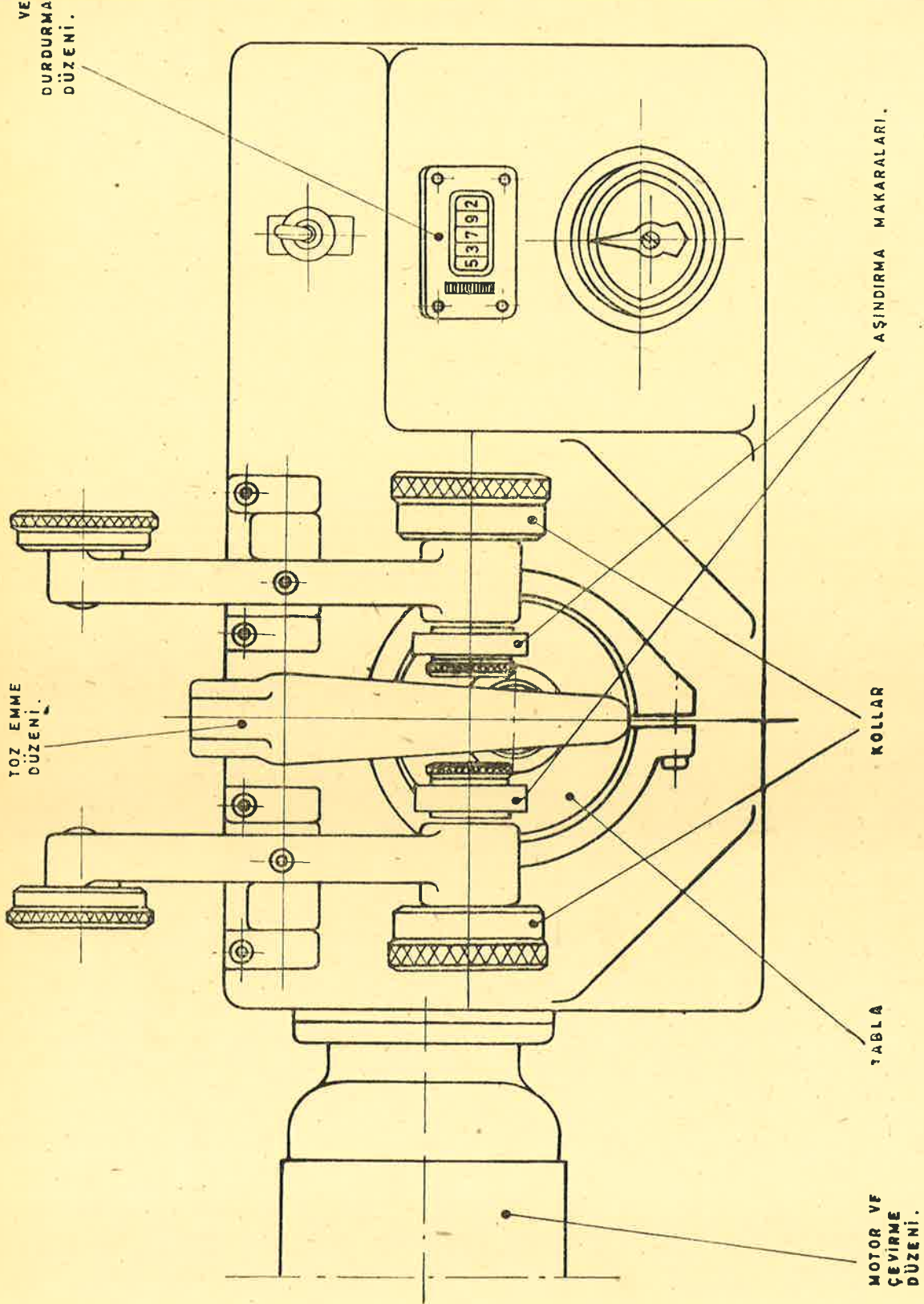
Temmuz 1969
Birinci Baskı

AŞINMA KAYBI DENEYİ CİHAZI

Abrasion loss test apparatus

TS

773/6



YENİ Standardlar

HESAP VE İŞLEM MAKİNALARINDA DELİNEREK KULLANILAN KARTLAR STANDARDI

Kemâl TAN

Türk Standardları Enstitüsü Teknik kurulu, son toplantısında çok ilginç bir standardı kabul etmiş bulunmaktadır. «Hesap ve İşlem Makinalarında Delinerek Kullanılan Kartlar» adı verilen bu standardın konusu, modern dünyamızda binlerce karışık hesapların yapılabilmesini sağlayan ve uzay çağı dediğimiz çağa girilmesinde büyük rol oynayan kompüterlerin, yahut daha yaygın adıyla IBM makinalarının çalışabilmesinde önemli yeri ve hizmeti bulunan kartondan yapılmış kartlardır.

Kısaca hesap ve işlem makinaları dediğimiz bu makinalara düşüncelerimizin, fikirlerimizin aktarılması, bu makinaların istediğimiz işlemi yaparak bize sonucunu vermesi, ancak sözü geçen kartların üzerine özel deliklerin açılması, bir bakıma insan oğlundan makina ya mektup yazılması suretiyle sağlanmaktadır. Aynı şekilde bu makinaların dilinden konuşan kartlardaki delikler, şayet açıldıkları durumlarını muhafaza edebiliyorsa, makina yı her zaman aynı duyarlılıkta ve aynı hızla çalıştırabilmektedirler. Bu sebepten dolayı kartlarda açılan deliklerin, bunların birbirine göre aralık ve mesafelerinin, makinanın istediği diğer özelliklerin yitirilmeden saklanabilmesi için, kartların belirli özelliklere sahip olması ve bu özelliklerin gerekli deneylerde doğrulanması, saklanma usullerinin bilinmesi ile mümkün bulunduğundan, standardının hazırlanması da oldukça önemlidir.

Dünyada ve diğer memleketlerde de aynı konuda bazı standardlar hazırlanmış bulunmakta ve bunlar TSE'ce bilinmektedir. Ancak bunların hiçbirinde yeni hazırlanan Türk Standardındaki özel tarifler, TSE Laboratuvarlarında birer birer doğrulanarak seçilmiş bulunan deneyler ve bu deneylerin sonuçları olarak kartta bulunması gerekli özellikler ile ambalajlama ve saklama şartlarını bir arada bulmak mümkün değildir.

1968 yılı sonunda çıkarılmak üzere hazırlıkları tamamlanan bu standard, memleketimizin konu ile ilgili bilim kuruluşlarının, Seka uzmanlarının, kartların kullanılması ve ihracında önemli

bir uygulamacı durumundaki IBM Ltd. Şti. nin ve görüşlerini bildiren diğer resmi ve özel sektör uzmanlarının bir-birinden değerli çalışmaları ile olgunlaşmış bulunduğu sırada, Ekim 1968 tarihinde Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatı (ISO) na bağlı 97 numaralı teknik komitenin hazırladığı aynı konudaki rekomandasyon elimize geçmiş ve diğer mütalâa ve tasviyeler gibi tavsiye de değerlendirilerek standarda son şekli verilmiştir. Bu sebeple, standardın TSE Teknik Kurulu'na kabulü, ancak 17.7.1969 tarihinde mümkün olmuş sa da, bu gecikme, daha olgun ve daha az kusurlu çıkmasını sağlamıştır.

ISO'nun sözü geçen tavsiyeleri ile ilk hazırlanan tasarıya :

Madde 2.3.11 — Kıvrılma Deneyi,

Madde 2.3.12 — Aşınma Kaybı Deneyi,

Madde 2.3.13 — Genişleme ve Büzülme deneyi,

Madde 2.3.14 — Yazılma Deneyi ilâve olunmuş, fakat TSE Laboratuvarında yapılamayan ve doğrulanamayan :

— Esneklik (stiffness),

— Sürtünme,

— Elektrik Direnci ve İletkenliği deneyleri ise standarda sokulmamıştır.

Bu kartlara Devlet Dairelerinde, gümrük tarife ve istatistik cetvellerinde «istatistik kartları» da denildiğinden, başlığında bu adı da belirtilen standardın Konu Tarif ve Kapsam Bölümünde kartlara ilişkin terimlerden, kartın yüzü ve arkası, sütun, satır, koordinatlar, anma gramajı, kopma, katlama, patlama ve yırtılma dayanımları, gözeneklik, genişleme ve büzülme yüzdeleri açıklanmıştır.

Özellikler Bölümünde ise, kartların şekil ve boyutları belirtilmiş ve kart boyutları bir çizelgede 20 sütunluk karttan 90 sütunluk karta kadar sıralanmıştır. Kartların yüzünde baskılı olarak sütun ve satırları belirten sayı, harf veya bölümler ile kartların birbirinden ayırımını sağlamak üzere renkli şerit ve şeritlerin bulunacağına işaret olun-

muştur. Bundan sonra kartların imalat özellikleri, fiziksel özellikleri ve deney özellikleri bütün ayrıntılarıyla belirtilmiştir.

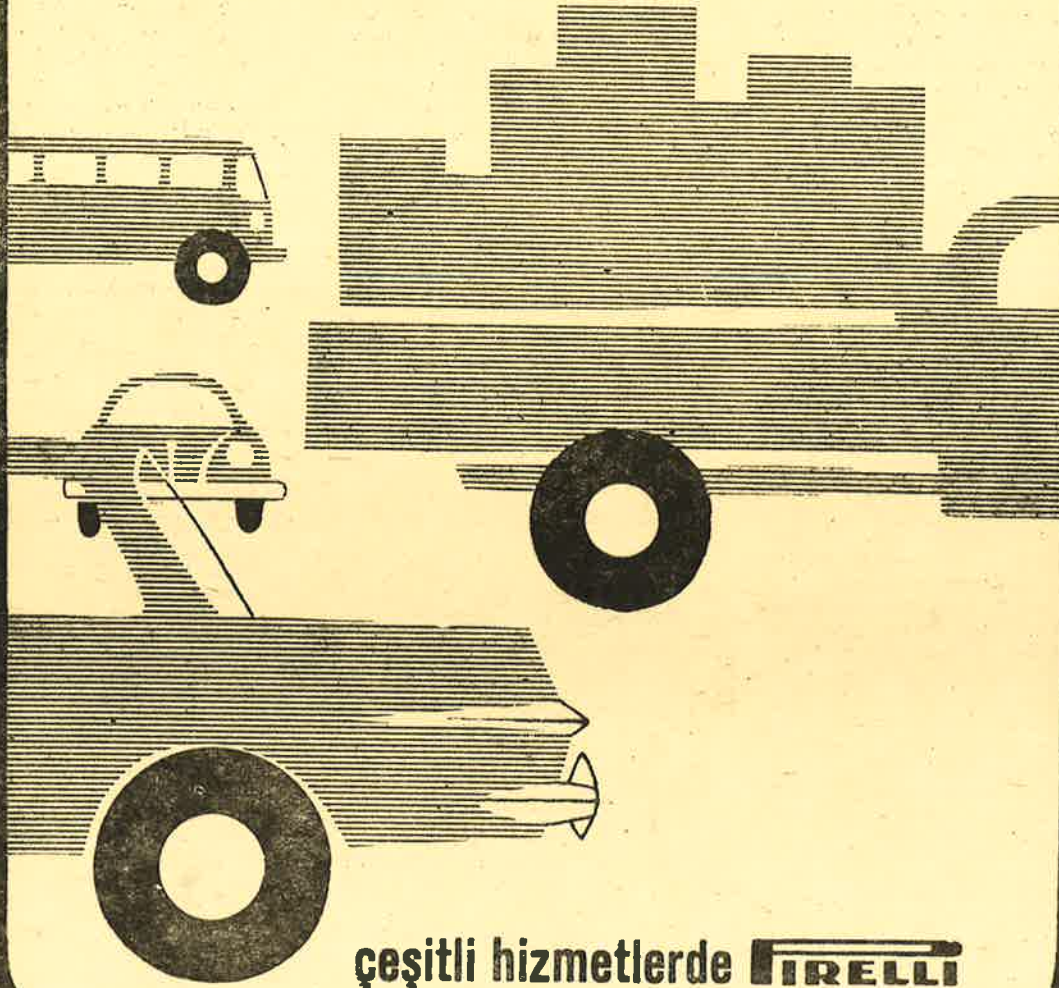
Standardın ihzar ve imalâta ait Muayene ve Deneyler Bölümünde, önce numunelerin deneylere hazırlanması, «kondisyonlama» nın nasıl yapılacağı açıklanarak imalat kontrol ve muayeneleri olarak anma gramajının, kalınlığının, boyutlarının, sütun ve satırlarının tayini esas alınmış ve bunların nasıl yapılacağı belirtilmiştir. Tip deneyleri olarak da patlama, katlama, yırtılma, kopma dayanımı deneyleri; pH değerinin, yüzey düzgünlüğünün tayini deneyleri; gözeneklilik, kül ve rutubet miktarlarının tayini deneyleri; kıvrılma, aşınma kaybı, genişleme ve büzülme deneyleri ile yazılma deneyleri için ayrılacak numune, deneyin yapılışı ve elde olunacak sonuçların toleranslarıyla birlikte standard değerleri ve deneylerin uygun kabul olup olmama şartları bütün ayrıntıları ve özellikleriyle açıklanmıştır.

Bu deneyler, ilk tasarımın takdimi için Dergimizin Ağustos 1968 tarihli 80. sayısında okurlarımıza sunulmuş olduğundan, ISO'nun tavsiyesi üzerine tasarıya yeniden eklenen kıvrılma, aşınma kaybı, genişleme ve büzülme, yazılma deneyleri hakkında kısaca bilgi vermeyi faydalı gördük.

Kıvrılma deneyi: Denenecek tip numunelerinin rutubeti % 20 ve % 75 olan iki ortamda bekletilmesi sonucunda kartta meydana gelecek kıvrılma sehiminin tesbiti deneyi olup deney sonucunda standardda belirtilen usul ile ölçülen en büyük sehimin 20 değerinden hiçbirinin, kıvrılma eksenine dik yöndeki kart boyutuna oranı % 3.5'u aşmaması halinde deneyin uygun sonuç vermiş sayılacağına işaret edilmiştir.

Aşınma Kaybı Deneyi : Bu deneyin amacı, kartların sürtünme sonucunda aşınan kısmının ağırlığını tesbit yoluyla aşınmaya karşı dayanımının belirtilmesidir. Deney için kullanılacak cihaz hakkı (Devamı 27. sayfada)

TÜRK PIRELLI



çeşitli hizmetlerde PIRELLI

Standard — 124

Bitkisel Yağlar Konusuna Standardizasyon Açısından Genel Bir Bakış

İbrahim KUTLUTAN

Giriş

Memleketimiz için, zeytinyağı dışında kalan bitkisel yağlar denilince, ayçiçeği, ve pamuk başta olmak üzere keken, susam, haşhaş, yarfıstığı, soya, fındık ve kolza bitkilerinin tohum veya meyvalarından elde edilen yağlar anlaşılr. Son yıllarda mısırozündünden çıkarılan yağ da bunlar arasına karışmıştır.

Bitkisel menşeli daha başka yağlar da vardır. Gülyacı, sığıla yağı, terebantin yağı bu kategori içindedir. Fakat bunları, özellikle insan besini olmaları yönünden ele aldığımız bitkisel yağlar dışında mütemlâa etmek gerekir.

Yukarıda adları verilen ve konumuna giren bitkisel yağlar, hızlı bir tempo ile artmakta bulunan toplumumuzun başlıca besin maddelerinden oldukları için önemlidir ve yine aynı nedenle milli ekonomimizde özel bir yerleri vardır.

Yağ üretimimizin milli ihtiyacımızı karşılayamadığı geçmiş yakın tarihlerde bu noksanımızı tamamlayabilmek için çekilen güçlükleri ve yurt dışına çıkan dövizlerimizin yarattığı sıkıntılı durumları hepimiz hatırlarız. Ancak, son yıllarda söz konusu üretimi artırma yolunda harcanan çabaların olumlu sonuçları imdada yetişmiş ve bu alanda bizi ferahlığa ulaştırmıştır. Bunu şükranla değer bir başarı olarak kaydetmeliyiz.

Konumuzun görüntüsünü böylece özetledikten sonra bitkisel yağların milli ekonomi yönünden durumlarını ve standardlaşma zorunluklarını gözden geçirelim.

Ayçiçeği Yağı

Ayçiçeği, çoğunlukla Trakya bölgesinde ve Ege'nin alışılagelmiş yerlerinde yetiştirilmektedir. Hacımsa bitkisel yağların başında sayılır. Buna karşılık, ayçiçeği işleyen sanayi, daha çoğu ilkel halde bulunduğu için tohumlardaki yağın % 8-10'u, hatta bazı yerlerde daha fazlası üretim artışı küspelerde kalır.

Yurdumuzda, hidrojene yağların imâline geçilmesiyle, ayçiçeği yağı iyi fiyat bulunca bu durum değişmiş, bir yandan ayçiçeği üretimi hızla gelişip yayılmış, öte yandan Trakya ve İstanbul'da bunları işleyecek modern yağ sanayinin kurulmasına geçmiştir.

Fakat, faaliyetin tam böyle geliştiği sırada komşu memleketlerden sıyrılan hastalık büyük hasar yaparak bu üretimi iyiden iyiye düşürmüştür. Tarım Bakanlığının tehlikeyi hemen sezerek tezelden tedbir almasıyla bu ziraatımız felce uğramaktan kurtarılmış ve Rusya'dan getirilen hastalığa dayanıklı, sertifikalı tohumluklarla üretim tekrar eski seviyesine çıkarılmıştır. Böylelikle ayçiçeği, milli yağ ihtiyacımızı karşılamadaki yerini koruyabilmiştir. Daha biraz aynı yolda çaba harcadığı ve üretim modernleştirildiği takdirde, milli yağ ihtiyacımızın üstüne çıkılması ve bir miktar ihracat yapılması bile imkân dahiline girebilir. küspelerini de kendi

hayvanlarımıza yedirebileceğimiz gibi, İngiltere, Hollanda, Danimarka gibi dış memleketlere de satabiliriz.

Tadı ve çeşnisi ile yurdumuzun her tarafından makbul tutulan ve hidrojene yağlar imalinde tercih edilen bu ayçiçeği üretimine gereken önemin verilmesi tavsiyeye değer.

Pamuk Yağı

Pamuk çekirdeklerinden (çiğit) çıkarılmakla olan bu bitkisel yağ da yurdumuzun hemen birçok yerlerinde öteden beri bilinmekte ve yenilmektedir. Yalnız, ham halde iken kokusu biraz ağırdır. Son yıllarda rafinasyon yoluyla bu kusuru giderildiği için o da ayçiçeği kadar harciâlem bir besin olmuştur. Hidrojene yağlar imalinde de büyük miktarda harcanmaktadır.

İçlerinde % 6-8 kadar yağ bulunan küspeleri ise yem sanayiinde kullanıldığından yurt içinde yararlık sağlayacak ve dış memleketlere gerektiğinde satılabilecek değerli bir ham maddedir. Önceleri dış memleketlere giderken, son yıllarda kurulan yem sanayii müesseselerinin ihtiyacı gözönünde tutularak bu satışlar özel müsaadeye bağlanmıştır.

Milli kalkında hamlesi içinde tekstil sanayimizin kaydettiği önemli gelişme, pamuk tüketimimizi artırmış ve son zamanlarda çiftçilerimizin uygulamaya başladıkları sulama, gübreleme sayesinde dekar başına verimi birkaç kat artırmış olduğu için pamuk üretimi gelişmiş ve memleketin çeşitli bölgelerinde yaygın bir hal almıştır. Üstelik, bu arada, önceleri ilkel metodlarla yetiştirilmekte olan Çukurova pamukları, uygulanan teknik ziraat metodları ve Tarım Bakanlığının bu alanda yaptığı araştırmalar sonucunda meydana getirilen yeni çeşitlerle pamuklarımız, tekstil yönünden daha iyi özellikler kazanmış bulunmaktadır. Bu tutumun sağladığı milli yarar, büyük olmuştur. Yerli hid-

rojene yağ sanayii ile yine yerli yem sanayinin, pamuk üretiminin ortaya koyduğu pamuk yağı ve küspelerini değerlendirmek suretiyle yaptıkları hizmeti burada memnurlukla ifade etmek gerekir. Yine bu alanda elde edilen sobistoklar, sabun imalinde ve artık sular ise gliserin yapmakta kullanılmaya yarayan yan ürünlerdir. Bunlar da ayrıca ihmal edilmemelidir.

Susam Yağı - Haşhaş Yağı

Susam ve haşhaş, en çok Kütahya, Afyon, Isparta ve çevreleri ile Çukurova'da ve Ege'nin daha başka yerlerinde yetiştirilir. Susam yağından ayrıca tahin ve tahin helvası imalatında büyük ölçüde yararlanılmaktadır. Bu iki yağın üretim miktarları, ayçiçeği ve pamuk yağlarına kıyasla azdır ve uzun yıllardan beri bu durumunu korumaktadır. Yalnız belli yerlerin geleneksel bir tarım konusu olarak devam etmektedir. Böyle olmakla birlikte, milli yağ ihtiyacımızı karşılamada küçümsemeyecek bir payları bulunduğunu kabul etmek gerekir.

Yarfıstığı Yağı (Araşit Yağı)

Yarfıstığı, çoğunlukla Güneybatı Bölgelerimizde yetiştirilmektedir. Tohumlarında yüksek oranda yağ varsa da, bugüne kadar kuru yemiş halinde yenmeleri âdet olmuş, yağlarından yararlanılma yoluna pek gidilmemiştir. Yağ açığımızın kapatılması düşünülürken bir ara bu konu ele alınmış fakat ümitli görünmesine rağmen, önemli bir faaliyet ve uygulama olmamıştır. Yarfıstıkları zorunluluk halinde yemeklik yağ kaynağı yerini tutabilir. Bugün için memleketimizde üretimi sınırlıdır, piyasalarımızda yarfıstığı yağına da rastlanmamaktadır.

Soya Yağı

Hemen bütün iklim şartlarına uygun düşen soya üretimi, memleketimizi (Devamı 27. sayfada)

İş Adamları

TÜRKİYE
İKTİSAT GAZETESİ

Okuyor

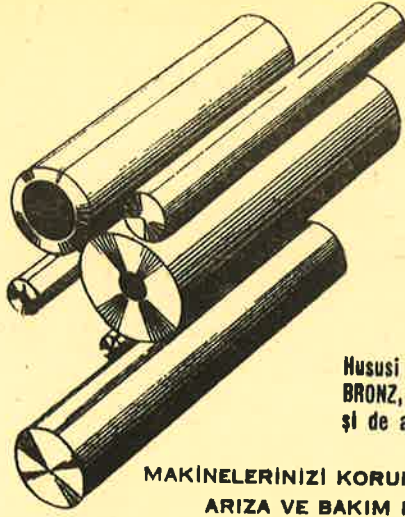
Türkiye ve Dünya'da cereyan eden iktisadi olayları yakından takip edebileceğiniz yegâne gazete

TÜRKİYE İKTİSAT GAZETESİ'dir

Abone için müracaat :

Karanfil Sokak No. 56, Bakanlıklar - Ankara

Standard — 125



YATAKLIK BRONZ ÇUBUKLAR PİRİNÇ ÇUBUKLAR ALÜMİNYUM ÇUBUKLAR

- İÇİ DOLU
- İÇİ BOŞ
- MUHTELİF ALAŞIMLARDA

Hususi parça döküm imali için istenen alaşımda
BRONZ, PİRİNÇ ve ALÜMİNYUM ana alaşım sipari-
şi de alınmaktadır.

MAKİNELERİNİZİ KORUMAK

ARIZA VE BAKIM MÜDDETLERİNİ AZALTMAK

MAKİNE VERİMİNİ ARTTIRMAK

İSTİYORSANIZ RABAK YATAKLIK BRONZ ÇUBUKLARINI KULLANINIZ.

DAHA FAZLA BİLGİ İÇİN BROŞÜR İSTEYİNİZ.



RABAK

ELEKTROLİTİK BAKIR VE MAMULLERİ A.Ş.

Topağaçlar Cad. No. 37 Kağıthane - Şişli - İstanbul
P.K. 354 Şişli - İstanbul Tel: 47 90 00

Piyasaya arz etmiş olduğumuz bu yeni imalat çeşidi dolayısıyla tebrik ve teşekkürlerini esirgemeyen sanayicilerimize bu vesile ile şükranlarımızı arz ederiz.

Standard — 119

YTONG'un EN ÖNEMLİ İKİ ÖZELLİĞİ

* YÜKSEK ISI TECRİT KABİLİYETİ

105° de kuru malzemede
Harçlı örgü duvarlarda
Tutkallı örgü duvarlarda
Duvar elemanlarında
Çatı ve döşeme plâklarında
Asmolen bloklarda
İzolasyon plâklarında

G15 G25 G50

Isı geçirgenlik katsayısı
(Kcal/mhc)

0.08	0.10	0.13
—	0.16	0.20
—	0.13	0.17
—	—	0.18
—	—	0.17
0.13	0.16	—
0.12	0.14	—

* HAFİFLİK

105° de kuru malzemede
Hesap Ağırlıkları :

Blok duvarlarda
Teçhizatlı elemanlarda
Asmolen bloklarda
İzolasyon plâklarında

Birim ağırlıkları (t/m³)

0.40	0.50	0.65
—	0.65	0.80
—	—	0.84
0.50	0.65	—
0.50	0.65	—

TÜRK YTONG SANAYİ A.Ş.

TEKİRİKLİ ATILANTIK HAN - İSTANBUL

TELEFON: 459920 TELGRAF: TÜRKYTONG

Standard — 126

DENETLEMEDE «HAKEM HEYETLERİ»

Muzaffer UYGUNER

Denetleme Tüzükleri (Murakabe Nizamnameleri)'nin bazılarında «hakem heyeti» teşkil edilmiş ve bunlara bazı görevler verilmiştir. Bugün uygulanmakta bulunan «Türk Standardlarının Uygulanması Hakkında Tüzük'de, ihraç mallarının denetimi ile ilgili olarak «birlikli heyeti» öngörmüş ise de yurt içinde yapılan denetleme konusunda bu yola gidilmemiştir. Fakat, yürürlükte bulunan ihracatın denetlenmesi ile ilgili tüzüklerde olduğu gibi, yurt içinde denetleme yetkisi veren bazı tüzüklerde hakem heyetlerine rastlanmaktadır.

Bu tüzükler, «İpek, Sun'î İpek ve Karışık İpek Kumaş Nörmaları Tüzüğü», «Deri, Gön ve Kösele Murakabe Tüzüğü» ile «Ayakkabı Murakabe Tüzüğü»dür.

Görevin Yapılması

Hakem heyetlerinin görevi, bu tüzüklere göre, numune alınırken tutulan «zabıt varakasına karşı vukubulacak itirazları inceleyip karara bağlamak»tır. (İpek, m. 20, Deri, m. 23, Ayakkabı, m. 24). Heyet, alınmış numuneler üzerinde incelemeler yapacaktır.

Hakem heyeti incelemesini el ve göz muayenesiyle yapar, karara varmak için laboratuvar muayenesine ihtiyaç gördüğü takdirde, alınan numuneleri mühürler ve yetkili kişiye vermek üzere laboratuvara gönderir. Hakem heyeti, gerekli gördüğü takdirde, yedimeine bırakılan malları da inceler. Gerktiğinde, numune alan görevliyi ve itirazcuyu da dinler ve her türlü izahatı alabilir.

Hakem heyeti, tutanağa itiraz anından itibaren, tatil günleri hariç olmak üzere 24 saat içinde yetkili memur tarafından toplantıya çağırılır. Heyet, çağrı tarihinden başlayarak, tatil günleri hariç olmak üzere, üç gün içinde toplanır ve kendisine verilen tutanakla alınan numuneler üzerinde gerekli incelemeyi yapar. İlk toplantı gününden itibaren en çok beş gün içinde karar verilmesi zorunludur. Laboratuvar muayenesinin gerektiği ve bu muayenenin uzadığı hallerde bu sürenin uzayıp uzamayacağı hususunda bir hüküm mevcut değildir. Ancak, sürenin uzayacağı tabiidir.

Hakem heyetinin yetkili memuru ve itiraz edeni gerekli hallerde dinleyeceğini belirtmiştir. Yetkili memur veya itiraz eden de heyete sözlü açıklama yapmak isteyebilirler. Bu gibi hallerde de heyet onları dinler ve yapacakları açıklamaları tutanağa geçirir.

Hakem heyeti olmayan yerlerdeki itirazlar Ankara Hakem Heyeti'ne gönderilir.

Hakem Heyetinin Kuruluşu :

Hakem heyetleri iki yıl süre ile ve Sanayi Bakanlığının uygun gördüğü yerlerde kurulur.

Hakem heyetleri bir başkan ve 2-5 üyeden ibarettir. Asıl üyeler kadar yedekleri de seçilir. Süresi bitenler yeniden seçilebilirler. Başkan ve üyelerin tarafsız, güvenilir, konuyu iyi bilen kişiler olması şarttır. Her yedek üye, asılların katılmaması halinde toplantılara katılırlar. İtiraz eden ile bunların temsilcilerinin usul ve furuundan ve ya üçüncü dereceye kadar (dahil) kan, civar veya sihrî hısımlardan bulunanlar veya ortağı veya müstahdemi olanlar o toplantıya katılamazlar.

Başkan, mahallin en büyük mülkiye âmiri tarafından üçten aşağı olmak üzere gösterilecek adaylar arasından Sanayi Bakanlığınca seçilir. Yedeği de böylece seçilip belirtilir.

Üyeleri seçimi ve sayısı şöyledir:

A — İpek Kumaş için :

1 — Ticaret ve Sanayi Odasından seçilecek (bu odaların ayrı olduğu yerlerde her birinden birer, yalnız ticaret odası bulunan yerlerde bu odadan bir, odaların bulunmadığı yerlerde Belediyeden iki) 2

2 — O yer belediyesince seçilecek 1

B — Deri - Gön ve Kösele için :

1 — Ticaret ve Sanayi Odalarınca seçilecek (Ticaret ve sanayi odaları ayrı ise herbirinden birer olmak üzere seçilir, hiç oda kurulmamışsa bu üyeler belediyece seçilir) 2

2 — O yerin belediyesince seçilecek 1,

C — Ayakkabı için :

1 — Ayakkabıcı esnaf derneğinden seçilecek (dernek olmayan yerlerde mülkiye âmiri tarafından seçilen iki) 1

2 — Ticaret ve sanayi odasından seçilecek (odaların ayrı kurulduğu yerlerde herbirinden birer, odaların bulunmadığı yerlerde belediyeden iki) 2

3 — O yer belediyesince seçilecek 1

Yedekler de aynı yerlerce, gösterilen sayıda seçilir.

Yeni heyetler kuruluncaya kadar eskilerinin görevi devam eder.

Bu seçimlerin Sanayi Bakanlığınca onaylanması şarttır. Bu sebeple, iki yılda bir kez Bakanlıkça ilgililere yazılar gönderilir. Bunlara kolay kolay cevap alınmaz. Gelen yazılarda, çok kez aynı kişinin iki, hattâ üç yerden aday gösterildiği görülür. Bu durum yeni yazışmalara yol açar. Bütün bunların sonunda ise altı ay geçer.

Sonuç :

Hakem heyetleri, suç tesbit tutanaklarının C. Savcılığına gönderilmesinden önceki safhada bir süzgeç görevi yapan kuruluşlardır. Uygulamada, özel bazı görüşlere göre görev yaparlar. Bazı hallerde laboratuvara başvurmayı uygun bulurlar. «Türk Standardlarının Uygulanması Hakkında Tüzük» bu heyetleri kaldırmış ve tutanağa yazılacak itirazların yargı organlarınınca değerlendirilmesini işin niteliğine daha uygun bulmuştur.

Bu üç tüzük yürürlükten kaldırılınca hakem heyetleri konusu da ortadan kalkacaktır.

Üretim nasıl artırılır?
Modern üretim teknikleri nelerdir?
Bilimsel sevk ve idareden ne anlarız?

Bütün bu soruların karşılığını

«PRODÜKTİVİTE - VERİMLİLİK»

dergisinde bulacaksınız

abone olunuz

Yıllık abonman bedeli : 60 TL.

MİLLÎ PRODÜKTİVİTE MERKEZİ
MİTHATPAŞA CADDESİ 46/2
YENİŞEHİR — ANKARA



Vasitanıza ve yolunuza en uygun lâstik Fisk çesidi arasındadır!

Fisk, piyasanın en yumuşak lâstiğidir.

Sarsıntıları önler, rahat bir yolculuk sağlar.

Fisk, piyasanın en sağlam lâstiğidir.

Terkibinde bulunan Poli-B maddesi sayesinde
çelik gibi bir sağlamlık kazanmıştır.

Fisk, piyasanın uzun yola en elverişli, ağır yüke
en dayanıklı lâstiğidir.

Fisk, piyasanın fren emniyetini en iyi sağlayan
lâstiğidir.

Fisk, savrulmayı ve kaymayı önler.



FISK
sağlam
yumuşak



ISO'nun «Yazı Makinelerinde Baskı ve İşlem Tuşlarının Tesbiti» Rekomandasyonu yayınlandı

ISO'nun, yazı makinelerindeki baskı tuşları ile bazı işlem tuşlarının düzenini, sayısını ve yerlerini tesbit amacıyla hazırladığı 1091 sayılı rekomandasyonu yayınlanmıştır. Rekomandasyon, baskı tuşları ve işlem tuşları olmak üzere iki bölümdür.

Baskı tuşları, Rekomandasyona göre, meyilli inen dört enine sıra halinde yerleştirilmelidir. Tuşlar, her sırada birbirlerine göre kaydırılmış olmalıdır. Bu dört tuş sırasının adları şöyledir : a) rakam sırası, b) harf üst sırası, c) harf orta sırası ve d) harf alt sırası.

Yazı makinelerinde en az 42, en çok 46 tuş bulunmalıdır. Makineler 44 tuş esasına göre hazırlanmalı, 42 tuşlu için

2 tuş iptal, 46 tuşlu için de 2 tuş ilâve edilecek bir düzen yapılmalıdır. Aynı sıradaki tuşların arası, merkezlerine göre 19 ± 1 mm olmalıdır.

İşlem tuşları, ara çubuğu, hareket tuşları, kenar geçme ve geriye alma tuşu, cedvel yapma tuşları, dönüş işlemi olarak sıralanmıştır.

Ara çubuğu, baskı tuşlarına paralel olarak harf alt sırasının altına yerleştirilmelidir.

Hareket tuşları (büyük harf tuşları), iki yanda olmak üzere harf alt sırasının iki yanına konulmalıdır. Her makinede hareket kilitleme tuşu bulunmalı ve sol hareket tuşunun üstünde olmalıdır. Her iki yandaki hareket tuşu

kilitleme tuşunu açabilmeli, bir tanesi yapıyorsa bu soldaki olmalıdır.

Kenar geçme ve geriye alma tuşu nun biri solda, biri sağda bulunmalıdır. Elektriksiz makinalarda, kenar geçme tuşu sağda yer almalıdır.

Cedvel yapma tuşu, baskı tuşlarına bitişik olmalı ve rakam sırasının üstünde yer almalıdır. Ondalık cedvel sistemi olan makinelerde bulunan çok sayıdaki cedvel tuşları, rakam sırasının üstünde ve ona paralel olarak konulmalıdır.

Dönüş, baskı desteğinin satır başına gelmek için yaptığı hareket olup elle işlemeli makinelerde, silindirin solundaki bir satır başına dönüş kolu ile sağlanır. Bu kol, satır aralarını da sağlamalıdır. Otomatik dönüşlü makinelerde, klavyenin sağında ve baskı tuşlarının yanında en az bir tane satır başına dönüş tuşu bulunmalıdır. Bu tuş, aynı zamanda, satır aralamasını da sağlamalıdır.

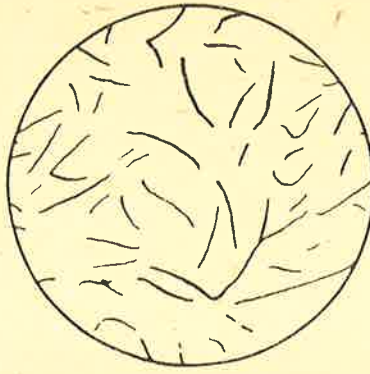
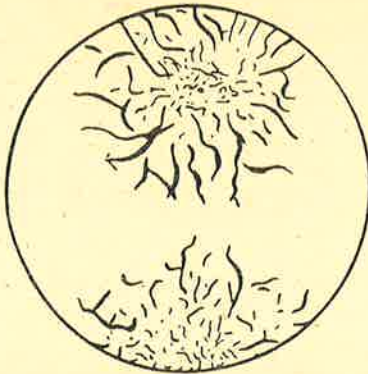
Rekomandasyon, böylece, önemli bir konuyu düzenlemiştir.

ISO REKOMANDASYONU, DÖKME DEMİR SINIFLANDIRMASINI BASİTLEŞTİRDİ

Yeni neşredilmiş olan bir ISO Rekomandasyonu dökme demirdeki grafitin mikrostrüktürü için uluslararası bir tanımlama temin etmiştir. Tavsiye edilen metod grafitin derhal tanınmasını sağlamaktadır. Metod aynı zamanda bu alandaki teknisyenlerin birbirlerini daha iyi anlamalarını, sonuçların daha açık olarak belirtilmesini, istatistikî analizlerin kolaylaştırılmasını ve çok geniş fotoğraf işinin azaltılmasını sağlamaktadır.

ISO Rekomandasyonu R 945, dökme demirde bulunan grafitin şekli, dağılımı ve büyüklüğü hakkında bir seri diagramı ihtiva etmektedir.

Doküman aynı zamanda, nümune alma ve numune hazırlama, mikroskopla muayene tekniği ve müşahede edilen parçaların boyutları ile gerçek boyut arasında ilişkiyi gösteren cetveli ve bunun hakkında bilgiyi ihtiva etmektedir.



Rekomandasyonda yer alan 25 referans krokisinden ikisi

ISO'nun Metaller Grubu Cenevre'de Toplandı

Metallurji alanında milletlerarası standardizasyon işlerini yürüten beş ISO Teknik Komitesi 9 Temmuz'da Cenevre'de ISO Merkezinde toplanmıştır. İlgili faaliyet alanları arasında çalışan komitelerin sekreteryalari arasındaki koordinasyonun daha iyi işlemesi için yapılan seri toplantılardan ikincisini teşkil eden bu toplantıya Mr. John Allardyce başkanlık etmiş ve teknik problemler, teknik işin planlanması ve koordinasyonunun ıslahı ve ISO Rekomandasyonlarının en iyi şekilde geliştirilmesi gibi konular ele alınmıştır. Buna benzer toplantıyı İnşaat Gurubu iki hafta evvel yapmıştır.

TÜKETİCİ STANDARDLARINI ARAŞTIRALIM

(5 KİŞİLİK BİR PERDELİK OYUN)

Yazan : Daniel CHAUCER

R. H. Macy Şirketi, Standard
Bürosu Direktörü

KİŞİLER : Yönetim Kurulu Başkanı, İmalât, Piyasa Araştırması, Satış ve Kalite Kontrolü Seksiyonları Şefleri.

SAHNE : Poppem Ekmek Kızartıcıları Şirketinin Yönetim Kurulu Toplantı Odası. Ortada, ortasında iki oy deliği bulunan dikdörtgen şeklinde bir masa vardır.

Başkan : (Hafifçe öksürür) Günaydın. Bu sabah kıymetli vakitlerinizi bana ayırdığınız için sizlere teşekkür ederim. Geçen toplantıda Şirketimizin ekmek kızartacağı tüketim alanına girip girmemesi konusunu görüşmüştük. Hepinizden konuyu incelemenizi ve sonuçları getirmenizi istemiştik. İlk sözü Piyasa Araştırması Şefine verelim.

Piyasa Ar.

Şefi : Baylar, sözlerim kısa olacak. Hazırladığım «Slide» lara bakacak olursanız, son on yılda ekmek kızartıcıları satışlarının devamlı olarak arttığını göreceksiniz. Son yılın satışları yüzde 4 oranında artarak 5.2 milyon üniteye yükselmiş bulunmaktadır. Şu ikinci «slide» satışların fiyatlara göre dağılımını göstermektedir. Bizim için ilginç olan, 15 dolarlık fiyat seviyesinde oldukça önemli bir boşluk bulunmaktadır. Yaptığım gayri resmi araştırmalara göre yıllık imalât hacminin yüzde 15 ini, yani 780.000 ünite veya perakende satış fiyatı üzerinden 11.7 milyonluk kısmı bizim elde edebileceğimiz beklenebilir. İşe girişmemiz için oldukça kuvvetli bir sebeptir bu. O arada şunu da belirtirim. Tüketici tercihleri hakkında fikir edinmeğe çalıştım ve şunları tesbit ettim :

- Şekil — Genel olarak dikdörtgen,
- dilimler için کافی genişlikte iki yuva
- mutfak dolaplarının altında kalan yere sığacak yükseklik,
- uçlarda kontroller ve bir seferde bir dilim kızartabilecek kapasite.

istenmektedir.

İmalât Şefi : Buraya kadar mesele yok. Acaba kızartma sürati ne olmalı? Ekmek kızartacaklarının çoğunun sürati 80, 90 saniyedir. Bu

sürat devrinde süreyi, meselâ 59 saniyeye indirebilir miyiz? Hem o zaman reklâmlarımızda bir dakikadan az sürede kızartır gibi bir söz kullanabiliriz.

Satış Şefi : Evet, bu çok iyi olur. Süreyi indirebilir misiniz?

İmalât Şefi : Zannederim. Vatu 1500'ün altında tutmalıyız. Yoksa mutfak prizlerinden istifade edemeyiz. Ekmek kızartıcılarının çoğu 900 ilâ 1100 vatta çalışmaktadır. Hafif kızartma için 45, çok kızartma için 70 saniye dersek, ortalama süre 57,5 saniye olabilir. Kuzum, kızartma yuvasının kalınlığı ne kadar olacak?

Piyasa Ar.

Şefi : Yerinde bir soru. Yuvaların genişliğinin en az 1 inç olması gerektiğini derhal söyleyebilirim, fakat kızartılacak çeşitli gıda maddeleri alıp hepsini ölçmek gerek.

İmalât Şefi : Güvenlik iyi bir satış vasıtasıdır. Belki de makineyi ekmek tavana fırlamasını önleyecek bir kendi kendine kapanan kontrol kapağı ve emniyet kışakları ile teşhiz etmek suretiyle ilginçleştirebiliriz. Şaka bir yana, dış kısmın ısısını en çok 170 F derecede tutmak için izolasyon kullanabiliriz. Bu suretle kızartma süresinin kısaltılmasını kolaylaştırmış da oluruz. Ceryan kaçağını binde bire indirerek ceryan çarpma tehlikesini azaltabiliriz. Bir de tüp ve kızartıcı elemanları kullanabiliriz. Eğer başarılı olursa kızartıcıya isterseniz bir çatal veya bıçak sokun, katıyken kısa devre yapmaz.

Satış Şefi : Çok güzel, ben böyle bir ekmek kızartıcısını satabilirim. Acaba fırınlar gibi kızartıcıları da kendi kendini temizleyen şekilde yapabilir misiniz?

İmalât Şefi : Vat tahditleri yüzünden zannetmem. Fakat kendi kendini temizleme devresi için bir termostat sistemi deneyebiliriz. Kızartıcı ile çalışabiliriz. Şu anda fiyat nasıl olur bilemeyeceğim, fakat hiç olmazsa bir alt tepsi ilâve edebiliriz. Bütün bağlantıları üç levhada toplayabilirsek, kızartıcının altına takılıp çıkarılabilecek bir tepsi konulabilir. Acaba takılıp çıkarılabilecek bir kordona da ihtiyaç olur mu?

Piyasa Ar.

Şefi : Zannetmem. Ekmek kızartıcıları pek az yerinden kaldırılan makinelerdir ve elektrik kordonunun takılıp çıkarılabilmesi sanayi için çok basit bir problemdir. Bence geriime payı olan bir kordon kullanılabilir. Renk ve dış görünüş bakımından yeni bir teklifiniz var mı?

İmalât Şefi : Bakır olmaz. Bakırı temiz tutmak çok güç. Krom geleneksel ve herkes tarafından kabul edilmiştir. Kızartıcılara bir stil vermek için kalıp plastik kullanılabilir, hatta plâstik, iz bırakmayan ayaklar olarak kullanılabilir. Böylelikle tezgâhların üstü çizilmez. Bu kızartıcının ömrü ne kadar olacak?

Piyasa Ar.

Şefi : Şeklinin modası bakımından yedi ilâ on yıllık bir süre gerekli. Bakalım kızartıcılarda bu süre ne kadar? Ortalama 4 kişi, günde ikişer dilim yerse bu haftada 28 devre, yılda 52 hafta ve 10 yılda 14.506 devre eder. Buna bir güvenlik payı ekleyelim. Biraz da oburlar için bir pay ekleyelim. Demek ki makinenin ömrünün 20.000 devre olduğuna göre deneyler yapmak gerekli.

Başkan : Başka bir şey varmı? Bana bu iyi bir başlangıç gibi geliyor. Konuştuklarımızı özetlemek için not aldım. Notlarıma göre,

Şekil - dikdörtgen ve mümkün olduğu kadar alçak boy
Kapasite — her biri 1 inçlik iki yuva
Sürat — 45 ilâ 70 saniye
Dayanıklılık — 20.000 devre, ve hiç bir parçası bozulmadan.
Güvenlik — Kaçak azami binde bir.

Dış ısı en çok 170 F.
Tüp biçiminde veya kuartz ısıtma elemanları.
Kapalı kontrollar ve kontaklar.

Özellikler — Çizik yapmayan ayaklar

Bir defada bir dilim kızartan yuvalar.
Kromaj
Takılıp çıkarılabilir ekmek ufağı toplama tepsi.
Kendi kendine temizleme.

Elektrik yönünden — Azami 1500 vat.

Genel - Mevcut standartlara uygun veya onları aşan bir makina. Acaba ekmek kızartıcıları için milli standartlar var mı?

İmalât Şefi : Tüccarlar birliğinin geniş bir standardı var ama henüz Amerikan Standardlar Enstitüsünce tasdik edilmiş değil. Ul'in kaçak ceryan, elektrik donanımı ve elektrik kordonları hakkında standartları var. Amerikan Metal Birliğinin de teller, krom ve çelik hakkında standartları var, fakat bunlar tüketim malları ile ilgili standartlar.

Başkan : Daha çok standardımız olması gerekli. Tüketim malları ile ilgili standartlar ile tüketim mallarına ait standartlar arasındaki farka dikkatinizi çekmek isterim. Bahsettiğiniz standartların hepsi çok güzel ve faydalı standartlar, fakat hepsi de bir malın muhtelif malzeme ve donanımını ilgilendiren standartlar. Aslında tüketici için bunların gerçek bir değeri olamaz. Tüketici bir malı bütün olarak kapsayan standard ister. Bana öyle geliyor ki tartışmamız esnasında tüketici standardının gerçek esasına yaklaştık. Malın işleyişi, güvenliği, dayanıklılığı, hatta mevzuata uygunluğunu dikkate aldık. Kalite kontrolü ve ambalaj üzerinde pek durmadık, fakat kalite kontrolü hakkında standard mevcut ve bize yol gösterecek mahiyettedir. Ambalaj bakımından da gerekli dikkat sarfedilecektir. Şayet deney metodları ve malı teşkil eden parçalara veya malzemeye ait standartları da referans olarak kullanırsak, elimizde iyi bir tüketici standardı olmasını sağlarız.

Kalite Kontrol

Şefi : İnanırmısınız, ilk defa olarak tüketici standardının ne demek olduğunu anladım. Bir firmanın ortaya iyi bir tüketici malı çıkar-

ması gerçekte ortaya iyi bir tüketici standardı çıkarması demek oluyor. Malın vasıflarını ortaya koyan firmanın kullandığı dili standard diline çektiğiniz anda elinizde bir tüketici standardı var demektir. Biz burada öyle bir mal yapalım ki 20.000 devrelik olsun dedik. Standard, malın asgari dayanıklılığının falan usullere göre yapılan deneylere göre 20.000 devre olacağını söyler. Tüketici ancak bu sayede malın dayanıklılık bakımından kifayyetli olduğunu anlar. İstersek malımızı 30.000, 40.000 devrelik ve daha mükemmel yapabiliriz. Ceryan kaçırma bakımından da aynı şey. Ul'in falan numaralı Standardına uygun olarak denendiğinde binde birden az olmayacak. Veya kızartma devre süresi, renk selektörünün orta derecede ayarlanması halinde 1 dakikayı geçmeyecek gibi. Aman Allahım! bir çok ticaret birliklerinin teknik komitelerinde yıllardır çalışırım ve yaptığımız standartlara tüketici standardı deriz. Ne kadar yanlış! Meğer o standartlar tüketici mallarının mahdut yönlerini kapsayan tam manasıyla teknik standartlar. Katiyyen geniş anlamda tüketici standardı değilmiş. Bir tüketici malı standardının, dayanıklılık, malın iş kabiliyeti, güvenliği gibi o malı kullananı ilgilendiren bütün faktörleri ve buna ilâveten deney metodları ve malın muhtelif malzeme ve aksamına ait teknik standartları da ihtiva etmesi gerekli. Size bir malı bir bütün olarak kapsamayan standarda ait bir örnek vereyim. Diyelim ki, konserve açacaklarının imalatınıp kalite kontrolüne ait bir standard yazıyoruz. Bu standard bir milyonuncu konserve açacağının birincisine eş olacağını temin edecektir. Fakat imâl edilen ilk konserve açacağı konserve kutusunu açamazsa veya çabucak kırılırsa, tüketici hapa yuttu demektir. Üstelik bu durum standardın kabahati olmayacaktır. Bu o standardın iyi bir kalite kontrol standardı olup kötü bir tüketici standardı olduğunu gösterir. İyi bir tüketici standardı, malın işleyeceğini, dayanacağını ve güven verici olduğunu garanti etmelidir. Eldeki konu bakımından güvenlik, ceryan çarpması dışında teneke kıymıklarının kutunun içine dökülmeyeceğinin garanti edilmesi anlamını taşır. Kalite kontrolü standardı sadece ambalajın bir kısmı olabilir.

Başkan : Çok doğru.

Firmanız 27 çeşit mal üretiyor ve bunların spesifikasyonlarını geliştirmek için binlerce saat harcıyoruz. Eğer geniş kapsamlı standartlar olmuş olsaydı, onlara göre üretime başlar her zamandan hem paradan tasarruf edebilirdik.

Piyasa Ar.

Şefi : Bu başka bir noktayı ortaya koyuyor. Şayet geniş kapsamlı standartlar mevcut olsaydı ve herkes onları kullansaydı, düşük evsafli mallarla rekabet etmek zorunda kalmazdık ve tüketici de daha çok yararlanırdı.

Satış Şefi : Anlamıyorum. Bir sanayinin veya bir imalatçının tüketici malları standartlarını yapması gerekiyor mu demek istiyorsunuz? Eğer biz bu standartları tek başımıza geliştiresek, standartların anlamı kalır mı?

Başkan : Hayır. Onu demek istemiyorum. Standartların anlamlı olabilmesi için piyasanın bütün unsurlarının, yani imalatçı, tüketici, dağıtımçı, ticaret birliği gibi, bütün ilgililerin gönüllü bir çabası olması gereklidir. Gönüllü çalışma işin önemli bir yanındır. Standartları hükümetler yapabilir, fakat sanayi, tüketici ve hükümet beraberce gönüllü olarak standard yaparlarsa, o standartlar hayatîyet ve elastikiyet sahibi olur. Yeni teknolojiler veya gelişmiş imalat usulleri gerektirdiği zaman kolayca tadil edilebilir. Gönüllü çalışmalar ayrıca daha büyük ve daha kaliteli kişi ve müesseseleri bir araya getirebilir. Bu çalışmalardan doğan standartlar tek bir teknik gurubun değil, bir çok kalifiye kafanın mahsulü olur. Bundan bir de yan yarar sağlanır. Sanayi, standartların hazırlanmasında yardımcı olursa, standartları uygulamaya da daha heveskâr olur, standartları garanti belgelelerinin esası olarak kullanır. Garanti belgesi demek, imalatçının, kendisinin veya bağımsız laboratuvarların incelemeleri sonunda malının geniş anlamdaki tüketici standardına uygun olduğunu garanti eden belge demektir. Garanti, tüketicinin korunmasında en son erişilecek noktayı temsil eder. Özellikle, bağımsız bir standardizasyon enstitüsü tarafından verildiğinde, malın istenildiği gibi iş göreceğini garanti eder. Benim daha önceki sözlerimin amacı, standartların sınıflandırılmalarındaki farkları göstermektir. Standartların çeşitli sınıfları vardır. Örneğin, tarif standartları, terminoloji standartları, deney metodları standartları gibi. Bunlar tüketici standartlarının bir kısmını teşkil ederler. Tüketici standardı ise tamamen kendine mahsus evsafı olan bir standarddır. Adeta bütün ilgili standartları alıp bir araya getiren ve bunlara tüketicinin talep ettiği kıstasları da ilâve eden bir pakettir. Gördünüz mü ne oldu? Siz bir soru sordunuz ben bir nutuk çektim. Eğer başka nutuk dinlemek istemiyorsanız, ki isteyeceğinizi zannetmiyorum, toplantıya son verelim.



size verecek çok şeyimiz var!

Yeraltı kablosundan zil teline kadar. Hepsinden önemlisi size TÜRK STANDARTLARINA uygun kaliteyi verebiliriz.

0,05 mm. den 3 mm. çapına kadar emaye bobin telleri de KAVEL'in kaliteli mamûlleri arasındadır.

Kablodan yana da rahat etmek istiyorsanız KAVEL'e güveniniz. Bugüne kadar güvenenler gibi siz de kârlı çıkarsınız. Çünkü TSE garantili KAVEL markası üstün kalitenin sembolüdür.

KAVEL



KAVEL KABLO VE ELEKTRİK MALZEMESİ A.Ş.
İstinye - İstanbul Tel: 63 34 00 Telgraf: Kavelkablo - İstanbul

ADMAR

Yabancı Standardların F. Almanya Cumhuriyetinin Elektrik Malzemesi İhracatı Üzerine Etkisi

Yazan :
Heinz - Michael Roll

Çeviren :
Prof. Haldun GÜRMEN

Bu gün ve bu devirde standardlaştırmanın değeri artık münakaşa edilmemektedir. Amacı, bazı mamullerin yapılışını daha iyileştirme, standardlaştırma ve basitleştirmeyi sağlayan kural ve nizamların formüle edilmesi ve uygulanmasıdır. Standardizasyon, imalatın rasyonalize edilmesi suretiyle maliyetin düşmesini ve yaşama standardının yükselmesini sağlar.

Standardlar, fonksiyonlarına göre aşağıdaki kümeler ayrılır :

— Terimler ve Birimler :

Burada terimlerin tarifleri, birimleri, formül sembolleri, elektrik sembolleri v.b. ları bulunur.

— Sistem Standardları :

TV deki çizgi sayısı, birbirini izleyen hayal sayısı standardları gibi standardlar bulunur bu kümede,

— Plânlama Standardları :

Bu kümede, örneğin gemi elektrik sistemlerinin tesisi ve işletmelerini düzenleyen talimatlar bulunur.

— Malzeme Standardları :

Bunlar, yalıtıcı malzemenin özellikleri, yalıtıcı yağları ve dielektrik sabitleri ile ilgilidir.

— Kalite Standardları :

Bunlar, söz gelişi, akkor telli lambaların ömürlerini v.b. larını belirtir.

— Proje Standardları :

Bunların örnekleri, elektrik motorlarının mil yükseklikleri, flanş boyutları, çıkış değerleri v.b. larıdır.

— Boyut Standardları :

Bunlar, fiş ve priz boyutları, levha boyutları v.b. larını kapsar.

— Tip Standardları :

Elektrik enerjisi dağıtım teçhizatının gerilimleri gibi bazı mamullerin anma değerleri ile ilgili standardlar gibi.

— Emniyet Standardları

Elektrik teçhizatında kullanılan mahfazaların tipi bu kategoriye girer.

— Deney Standardları :

Teknik ve bilimsel amaçlar ile ya-

pılan deney ve ölçme metodlarına ilişkin standardlar bu kümeye girer.

Standardizasyon ile ilgilenen kurumlar çok çeşitlidir. İlginç esas kategoriler şunlardır :

Sanayi ve ticaret alanında satınalmada, imalatla, satış v.b. larında yol gösterici olarak kullanılan kurum standardları.

Sanayinin bazı kollarının veya meslek gruplarının ilgili grupları tarafından hazırlanan birlik standardları :

Devlet teşekkülü, yarı devlet teşekkülü veya bağımsız ulusal standardlar teşkilâtı tarafından yayımlanan standardlar;

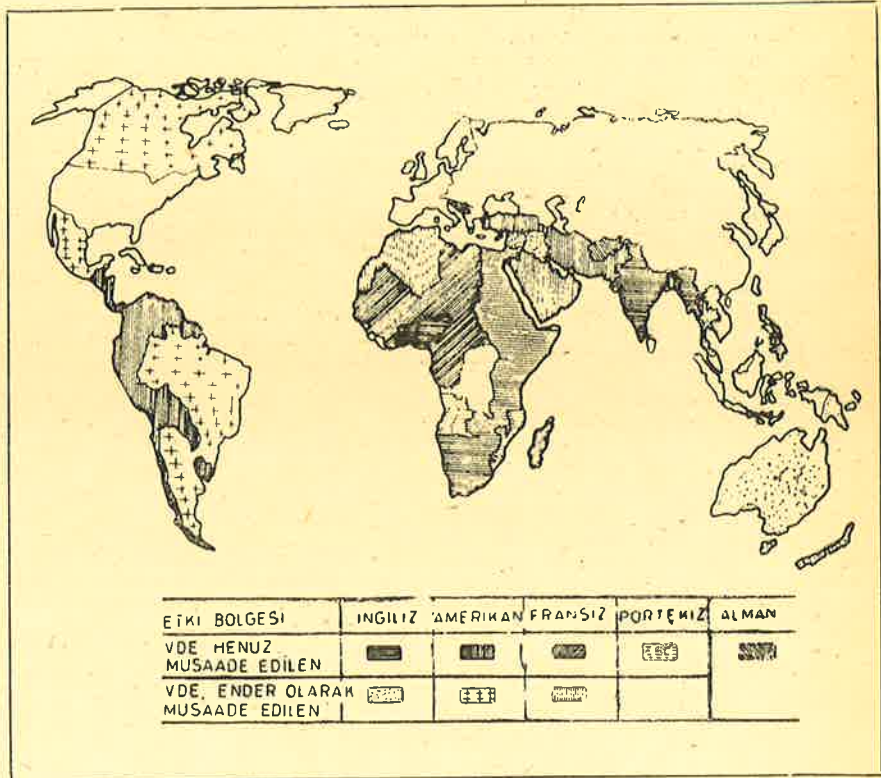
Karşılıklı ticaret münasebetleri (serbest ticaret bölgeleri) olan memleketler tarafından geliştirilmiş bölgesel standardlar;

Belirli bir konu ile ilgilenen memleketler arasında varılan anlaşmalara dayanılarak yayımlanan milletlerarası standardlar.

Maalesef, çeşitli ulusal standardlar

ŞEKİL — 1

GELİŞMEKTE OLAN MEMLEKETLERDE YABANCI MÜHENDİSLİK UYGULAMASI VE STANDARDLARININ ETKİ BÖLGELERİ



Hollanda AVE Standardlarını geniş çapta izleyen ulusal standardların hazırlanmakta olduğu yerler.

VDE Standardlarına izin vardır. Bunlar standardların hazırlanmasında ve kabullerinde nazarı itibare alınmaktadır.

birbirlerinden oldukça ayrılmaktadırlar. (Şek. 1) Bu durum, milletlerarası ticaretin gelişmesini engellemektedir. Örneğin, Alman Transformatör Talimatları anma değeri olarak giriş gücünü, bunun aksine Amerikan standartları ise anma değerini giriş gücü olarak tarif eder. Bu durum, çoğu zaman, bir alıcının spesifikasyonuna cevap verebilmek için daha yüksek anma değeri bir birim teklif edilmesi zorunluluğunu doğurur.

Alçak gerilim şebeke anahtarları alanında Kanada CSA standartları Alman Standardlarına nazaran kontakların sıcaklık derecelerindeki artış için daha düşük bir değer, aralıklar için ise daha büyük bir değer şart koşar. Bu Kanada standartlarına uyabilmesi için özel bir tipin imal edilmesini gerektirir; üstelik standartlara uygun olduğunu göstermek için özel bir onay işlemini de zorunlu kılar.

Yüksek gerilim teçhizatı ile ilgili İngiliz standartları yalnız fazlar arasındaki aralığı belirtip deney gerilimlerini belirtmez. Örneğin, 11 kV luk devre aralıkları için faz aralığı 5" veya 127 mm dir. Bu, Siemens devre anahtarlarının şart koşulan aralıkların sağlanabilmesi için, faz bölmeleri ile teçhiz edilmelerini gerektirir.

Elektrik makinaları için standartlar hem boyutları hem de çıkış değerlerini belirtirler. Alman standartlarında çıkış değerleri ile boyutlar arasında belirli bağıntılar vardır. Diğer ulusal standartlar bu bağıntıyı ya farklı bir şekilde almış ya da hiç kurmamışlardır. Bu da, tabiiyle motorların biri yerine diğerinin kullanılmasını engeller.

Çeşitli ulusal standartlar arasındaki farkların bazılarının tarihi temeli olup bazıları bir memlekettan diğerine değişen, örneğin iklim gibi, şartlardan ileri gelir. Bazı durumlarda bu farklar sadece gümrük zorluklarının kalkmasından ileri gelen boşlukları kapamak için çıkarıcı grupların teknik zorluklar çıkarmak istemelerinden ileri gelir.

Bütün bu zorluklar ancak ulusal standartların milletlerarası bir esasta birleştirilmeleri ile ortadan kaldırılabilir. Bu amaçla çeşitli kurumlar kurulmuştur. Bu bakımdan akla ilk geleni «Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatı» (ISO) dur. Bu teşkilat 1926 da «Milletlerarası Standardlar Birliği» adıyla kurulmuş olup 1947 de yeniden kurulmuştur. ISO'nun 56 üyesi ve 7 de muhabir üyesi bulunmaktadır.

ISO görev olarak şunları kabul etmiştir:

Milletlerarası bilim, ticaret ve mühendislikteki işbirliğini geliştirmek için bütün dünyadaki standartları geliştirmek.

Teşkilatın yapabildikleri arasında :

— Ulusal standartların koordinasyonu ve uyarlamasını kolaylaştırmaya yönelmiş tedbirler almak ve bu amaçla üye memleketler için gerekli tavsiyeleri (rekomandasyon) yayınlamak;

— Üye kurumların oybirliği ile kabul edilmiş olan milletlerarası standartlar yapmak;

— Ulusal veya milletlerarası ölçüde ihtiyaç duyulan yeni standartların geliştirilmesini teşvik etmek ve kolaylaştırmak.

Federal Almanya Cumhuriyeti ISO da Alman Standartlar Komitesi (DNA) tarafından temsil edilmektedir.

«Milletlerarası Elektroteknik Komisyonu» (IEC) 1947 denberi ISO ile işbirliği yapmaktadır. IEC, ISO'nun Elektroteknik Bölümünü temsil etmekle beraber kendi teknik ve mali bağımsızlığını muhafaza etmektedir. IEC'nin 40 üyesi vardır ve 1904 de kurulmuştur.

IEC görev olarak şunlar kabul etmiştir :

— Ulusal elektroteknik standartlarının bir örnekletirilmesini ve koordine edilmesini teşvik etmek ve bu alandaki diğer milletlerarası teşkilatın çalışmalarını koordine etmek,

IEC, ilgili konu üzerinde, enaz % 80 milletlerarası görüş birliğini ifade eden tavsiyeler (rekamandasyon) yayımlar.

Tavsiyeler her ne kadar bağlayıcı değiller ise de üye teşekküller ulusal standard ve nizamlarını hazırlarken bir örneklik ve ticareti teşvik bakımından bu tavsiyelere uymaya davet edilirler.

Elektrik mühendislerinin birbirleriyle anlaşmalarını kolaylaştırmak için aşağıdaki esaslar konmuştur :

— Adlandırma bir örneklik, boyutlar ve birimler üzerinde anlaşma, bunların sembolleri ve kısaltmaları, birim sistemlerinin, teknik belgeler ve resimler için çizim sembollerinin standardlaştırılması.

— Elektrik teçhizatında kullanılan malzemenin elektriksel özellikleri probleminin incelenmesini içine alan elektrik teçhizatının standardlaştırılması, makinaların, elektrik teçhizatının karakteristikleri, deney metodları, kalite, emniyet ve boyutları gibi hususları ile

ilgili kural ve nizamların standardlaştırılması. Federal Almanya Cumhuriyeti IEC de DK - IEC (VDE içinde) tarafından temsil edilmektedir. ISO ve IEC yukarıda belirtilen amaçlardan başka bu teşekküllerin tavsiyeleri geliştirmekte olan memleketlere standartların hazırlanması bakımından işe başlama imkanı da sağlamaktadır. ISO ve IES üye memleketleri dünya nüfusunun 4/5 ini kapsamaktadır. Bu iki teşekkülün yayınladıkları tavsiyelerin sayısı aşağı yukarı 1000'e ulaşmıştır.

Mühendisliğin hemen hemen her dalında çalışmaları bulunması nedeniyle Siemens, ulusal standartlarda bir örneklik sağlanması ile yakından ilgilidir. Bu sebeple Siemens mensuplarından bir çok kimseler IEC ve ISO'nun çeşitli teknik komitelerinde çalışmaktadırlar. Ulusal standartların yapılması ile de yakından ilgilienmektedir. Bu çeşitli çalışmalar ulusal standard teşkilatının komiteleri ile işbirliği yapmak, teknik veriler vermek, Alman standard ve nizamnamelerini göndermek, yabancı standard Enstitü üyelerine bilgi vermek, yabancı standard müesseseleri üzerine mütalâa vermek suretiyle olmaktadır.

Alman elektrik endüstrisi için mükerrer çalışmaları önlemek ve rasyonizasyon sağlamak amacı ile Zentralverband der Elektrotechnischen Industrie (ZVEI) «(Alman Elektroteknik İmalatçıları Birliği) içinde» «Yabancı Memleketlerde Standardizasyon Çalışma Grubu» teşkil edilmiştir. Genel Standardlaştırma alanında ise buna benzer bir amaç Alman Standartlar Komitesi (Deutscher Normenausschuss - DNA) nın «Yabancı Memleketlerde Standardizasyon Komitesi» tarafından güdülmektedir.

Kararlaştırılan hedefe varmak için gerekli personel ve mali yük önemli olacaktır. Mali yük bir çok şirketlerin imkanlarını aştığından federal yardım sağlanması gerekmektedir. Bunun elde edilebilmesi için ZVEI nin isteği üzerine DNA «Yabancı memleketlerde standardizasyonu teşvik planı» adını taşıyan bir rapor hazırlamış olup bunu ilgili federal makamlarına sunmuştur. İlk sonuç olarak «Gelişen memleketler için Alman Vakfı», DNA'nın idaresi altında «Sanayileşme aracı olarak standardizasyon» adlı bir seminer düzenlemiştir. Bu seminer Aralık 1968 de toplanmış ve Yakın, Orta ve Uzak Doğudan 26 delege katılmıştır. Diğer bir seminer ZVEI'nin idaresi altında 1969 da toplanacaktır. Seminerin teması «Elektrik Mühendisliğinde Kalite ve Emniyet» olacaktır. Bu seminer Lâtin Amerika Standard Enstitüleri üyeleri için plânlanmıştır.

Delinerek Kullanılan Kartlar Standardı

(Baştarafı 15. sayfada)

kinda bir fikir verilmesi için şemasına karşı sayfamızda yer verilmiştir. Deneyin esasını aşındırma makaralarının deney parçası üzerine 1000 g'lık bir baskı yükü ile bastırılmasından sonra, otomatik olarak 100 devir yaptırılarak kartın aşınma kaybının ölçülmesi teşkil etmektedir. Aşınma kaybının 50 mg'dan fazla olmaması ile deneyin uygun sonuç vermiş sayılacağı standardda açıklanmıştır.

Genişleme ve Büzülme Deneyi : Bu deney, kartların $20 \pm 2^\circ \text{C}$ çevre sıcaklığında ve rutubetin % 20'den % 75'e kadar değişmesi halinde kartın imâl ve dik doğrultusunda meydana gelen genişleme veya büzülmenin tespiti deneyidir. Deney sonucunda kartların imâl doğrultusunda genişleme ve büzülme yüzdeleri % 25'i ve dik doğrultusunda da % 70'i geçmemesi halinde deneyin uygun sonuç vermiş sayılacağı ifade edilmiştir.

Yazılma Deneyi : Bu deney de normal bir mürekkepli dolmakalem ile kartın yüzüne ve arkasına yazılacak yazıların okunaklı, kesin hatlı durumunu muhafaza etmesi ve kâğıtta mürekkebin yayılma veya dağılmasının kontrolü deneyidir. Deneyin ne şekilde yapılacağı ve sonuçlarının değerlendirilmesi, diğer deneyler gibi standardda yeteri kadar açıklıkla belirtilmiştir.

Yukarıda ana hatları ile tanıtmaya çalıştığımız bu yeni orijinal Türk Standardının bütün sanayicilerimize, kartların imalatçı ve ihracatçılarına hayırlı ve faydalı olmasını dilerken, standardın hazırlık ve olgunlaştırma çalışmalarında yardımlarını esirgemeyen Üniversitelerimize, resmi ve özel sektörlere mensup uzmanlarımıza, standardı hem sipariş etmek, hem de olgunlaştırılmasında büyük çabalar harcamak suretiyle TSE'ye destek olan IBM Türk Ltd.Şti. ne teşekkür etmeyi bir borç saymaktayız.

Bitkisel Yağlara Standardizasyon Açısından Genel Bir Bakış

(Baştarafı 17. sayfada)

zin muhtelif bölgelerinde denenmiş ve hayli propagandası da yapılmış bulunmasına rağmen, nedense umulan şekilde tutulmamıştır. Yalnız Karadeniz kıyılarımızda Sümerbank'ın kurduğu Soya Yağı Fabrikası yakınlarında kümeli bir üretim yapılmaktadır. Küspelerinde hayvansal olana yakın besî değerinde ve oldukça yüksek miktarda protein bulunduğu için Amerika'da üretimi milyonlarla hektarı bulmaktadır. Hem yemekliğe gelen yağından, hem de bu proteininden yararlanma ihtiyacında olduğumuz hesaba katılarak soya yetiştirilmesini teşvik etmemiz yerinde olur.

Fındık Yağı

Genellikle kuru yemiş olarak tüketilen ve pastacılıkta kullanılan fındıklar elde uzun süre kalıp acımaya yüz tutunca besin değerlerini yitirdiklerinden ötürü yağlığa tahsis edilirler. Ve bu yağlar endüstride kullanılır. Bugün için yüksek fiyatlara satılmakta olan fındıklardan yemeklik yağ çıkarılmak suretiyle yararlanma tabiatıyla düşünülemez. Acı fındıkların küspeleri de hayvanların ıstihla yiyebileceği bir besin değildir, belki sakınca doğurabileceği için tavsiye de edilmez.

Keten Yağı - Kolza Yağı

Keten, Çukurova ve Kocaeli bölgelerinde geniş ölçüde üretilmekte ve yağ bazı civar halkı tarafından yenilmektedir. Asıl tüketim alanı endüstridir. Üretilen miktarı ise milli ekonomi üzerindeki etkisi yönünden ikinci derecede kalır. Kolza üretimi ve yağı da aynı kategori içinde ve hatta daha küçük çapta bir üretim konusudur. Özellikle kolza küspeleri, hayvan sağlığı üzerinde bazı olumsuz etkileri görüldüğünden pek rağbet görmemektedir.

Bitkisel Yağların Standardlaştırılması

Bitkisel yağların standardlaştırılmasına gelince; yukarıda sayılan çeşitli bitkilerin tonumlarına belirli işlemler uygulandıktan sonra bunlar sıkılarak, ve

ya çözücülerin etkileri altında ekstrakte edilerek elde olunan bitkisel ham yağlar,

Ham yağlar nötralize edilmek, ağartılmak ve kokuları alınmak suretiyle meydana getirilen bitkisel yemeklik rafine yağlar,

Ayrı ayrı standardize edilmiştir.

Bu standartlarda, kapsadıkları ham veya yemeklik rafine yağların tarifleri yapıldıktan sonra fiziksel ve kimyasal özellikleri belirtilmekte,

Piyasaya ne biçim ve ağırlıkta ambalajlarla arz edilecekleri ve ambalajları üzerinde ne gibi işaretler taşıyacakları gösterilmekte,

Her parti yağın muayeneleri ve bunlardan numune alınma şekli hakkında yeterince bilgi verilmektedir.

Bu arada, her yağ; başka bir yabancı bitkisel yağın veya mineral, sentetik yağın karıştırılması, boyanması, içinde serbest alkali veya sabun ve yabancı madde bulunması yasaklanmakta,

İçlerine gıda maddeleri tüzüğü'nde kabul edilen antioksidan maddeler dışında katkı maddeleri konulmaması ve kullanılan koruyucu maddelerin de miktarca aynı tüzükte gösterilen hadleri şart koşulmaktadır.

Bitkisel yemeklik rafine yağlarda bulunan ve kontaminantlar adı altında anılan demir, bakır, kurşun ve arsenik'ten sağlığınıza zarar vermemeleri için ne miktarlarda bulunabilecekleri ayrı ayrı gösterilmiştir.

Zeytinyağı standardının ardından bu bitkisel yemeklik rafine yağlar standartlarının da yürürlüğe konulmasıyla hem yemeklik yağlarda aradığımız saflık ve temizlik sağlanmış ve herbiri kendi doğal yapısındaki besin değerini kazanmış olacak, hem dünyanın her yerinde bu haliyle alıcı bulabileceği gibi ticaretinde de taraflar karşılıklı güvene kavuşturulacaktır. Onun için, bitkisel yağların üretim ve tüketimini geliştirmekte standardlaştırma önemli bir faktör rolünü oynamaktadır.

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ ADINA

SAHİBİ VE BAŞYAZARI : FARUK A. SÜNTER

MÜESSESE MÜDÜRÜ : VELİD İSFENDİYAR

GENEL YAYIN MÜDÜRÜ : M. UYGUNER

BU SAYININ SORUMLU

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ : İ. TANER BERKÜN

BASILDIĞI YER

: Türkiye Ticaret Odaları,
Sanayi Odaları ve
Ticaret Borsaları Bir-
liği Matbaası - Ankara

TELEGRAF ADRESİ : STANDARD — ANKARA

TELEFON : 17 19 31 - 17 19 24/24

POSTA KUTUSU : 73, Bakanlıklar — ANKARA

İ L A N T A R İ F E S İ

Tam sahife	1/2 sahife	1/4 sahife
800 Lira	450 TL.	250 TL.

Kapak içleri ve arka kapak 1000 lira.
İlave renk başına 250 lira fark alınır.

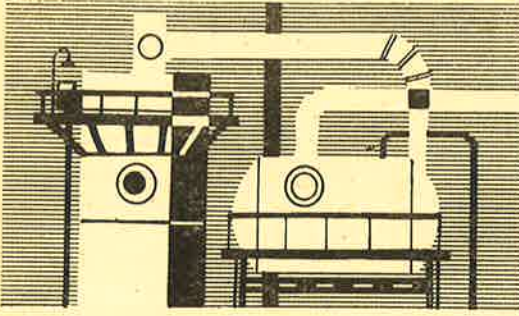
A B O N E Ş A R T L A R I

ADİ POSTA	UÇAK POSTASI
Yıllık 12 Lira	Abone bedeline
6 aylık 6 Lira	uçak postası
Sayısı 1 Lira	ücreti ilave
	edilir.

Yazılar, Derginin ve yazarın adı anılarak aktarılabilir.

TECHNOEXPORT İşletmesi, gıda kauçuk ve kinyâ sanayilerine mahsus gerek komple sınıai tesislerin gerekse münferit makinaların projelerini çizer, inşaasını yapar ve teslim eder.

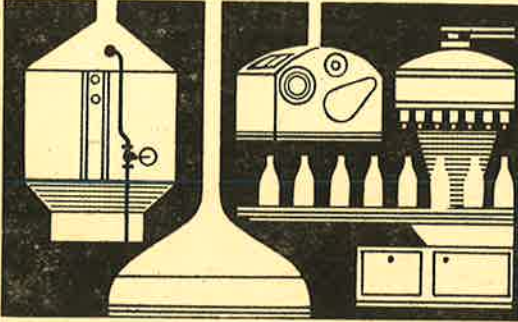
Aşağıdaki alanlara mahsus teçhizatı ihraç ediyoruz :



Kauçuk ve plastik madde imaline mahsus makina ve teçhizat

Plâstik maddelerin işlenmesine mahsus makina ve teçhizat

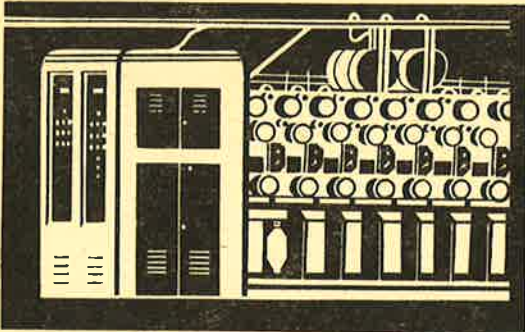
Şeker kamışı fabrikaları, kauçuk teçhizat, temizleme ve islah teçhizatı



Plastik sargıları doldurma ve tıkama teçhizatı, otomatik ambalaj makinaları; yuvarlak tip otomatik ambalaj makinaları

Fırınlara mahsus teçhizat; ekmek hamuru, buğday ekmeği ve ay şeklinde ekmeklerin hazırlanmasına mahsus devamlı çalışan teçhizat

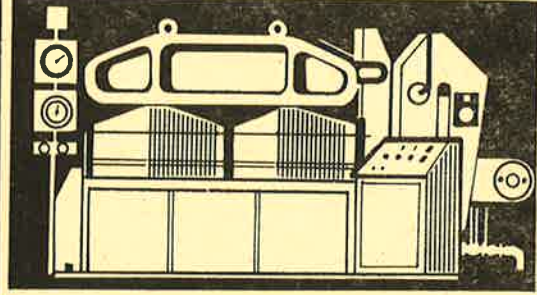
Gıda sanayiine mahsus makina ve teçhizat, özellikle et muamelelerine mahsus makina ve teçhizat; malt fabrikalarına mahsus teçhizat



Şeker ve bira fabrikalarına mahsus makina ve teçhizat; tasfiyehanelere ve malt fabrikalarına mahsus teçhizat; azotlu ve kombine gübre imâline mahsus teçhizat.

Ham petrol ve tabii gaz muamelesine mahsus teçhizat; organik ve inorganik kimyaya mahsus teçhizat

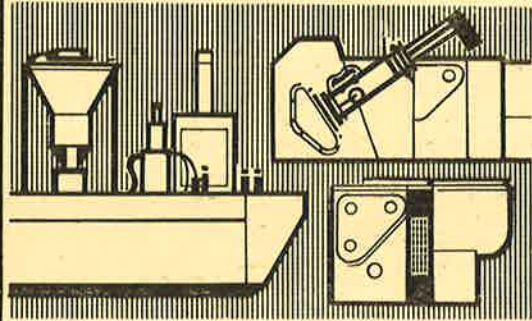
Havagazı tesisatları, gaz depolarına mahsus teçhizat; yüksek tazyik sütunları



Süt sanayiine ve peynir muamelesine mahsus teçhizat; şişeleme tesislerine ve meşrubat sanayiine mahsus makina ve teçhizat

Değirmenlere, silolara ve yem tesislerine mahsus makina ve teçhizat

Kieselguhr ve mum filtreleri, her çeşit özel santrifüjler



Kağıt ve sellüloz sanayilerine mahsus teçhizat, elekler, kağıt hamuru işleme ve elyaf dağıtma teçhizatı

Suni elyaf muamelesine mahsus makina ve teçhizat; iplik bükme makinaları; floş iplik imaline mahsus teçhizat

Selefon kağıdına mahsus teçhizat; matbaa makinaları

Film laboratuvarlarına mahsus teçhizat; otomatik developman ve kopya makinaları; film çekme teçhizatı.

20 Ağustos - 20 Eylül 1969 tarihleri arasında, İzmir Enternasyonal Fuarındaki Çekoslovakya Pavilyonunda Standımızı ziyaretinizi bekleriz.



Foreign Trade Corporation Limited
Vaclavské nám. 56, Praha I
CZECHOSLOVAKIA

SUMMARY OF CONTENTS

IMPLEMENTATION OF STANDARDS

p. 3

In August the Board of Governors of the Turkish Standards Institution held joint meetings with the Boards of Governors of the Chambers of Commerce and Industry and also of the Commodity Exchange.

The outcome of these meetings may be summarized as follows :

1. The Turkish Standards Institution which has made around eight hundred standards during the relatively short period since its foundation, is capable of making as many standards as required each year, provided that the financial support given to it is increased. Thus, it is possible to contend no problem exists regarding the preparation of the standards our country requires.

2. In contrast to this, a sufficient increase in the number of control personnel attached to the Ministry of Commerce and the Ministry of Industry does not appear to have been realized since the days when the number of the items of export commodities was only 11 and the number of regulations for industrial products was also 11, twenty years ago.

3. Increasing the number of the control personnel parallel to the Turkish Standards Institutions's tempo of 100 standards per year is not possible within the boundaries of budgetary limitations and also within the framework of the present statutes of personnel attached to the departments of the State. Italy's employing 2000 control personnel for peaches only gives an idea of the situation here.

On the other hand, it is regrettable that implementation of voluntary standards does not produce the desired results in developing countries. It is imperative that penalties should be devised to ensure preparation of goods in compliance with standards. This can only be secured by compulsory implementation.

What should be done and how can this impasse be evaded?

The Turkish Standards Institution, in order to have the Turkish Standards it prepares have the desired effect

on the country's economy, and also to prevent the contrary effects of compulsory standards due to the lack of the required control agencies, had at one time defended the establishment of a new system.

Our readers will remember that the purpose of this new system would be to create a control staff together with each new standard made, and designate the organization which would be entrusted with the control of each new compulsory standard.

By organizations are meant such public organizations as the Chambers of Commerce, the Chambers of Industry, the Commodity Exchanges, the Exporters' Unions and the syndicates of employers. As these organizations will be able to receive small amounts from those concerned to meet the control expenses, the problem of funds would not be difficult to solve. Moreover, the increase in the value of the goods thus prepared, would be far beyond the amounts paid, whereby the concerned would benefit rather than lose in any way.

In order to withstand the pressures that may be exerted, a control organization will undertake the functions of appointing, transferring, promoting or discharging the control personnel as well as the payment of their salaries. In this way, the defects encountered in the implementation of Statute No. 1705 will be overcome.

Also, the entrepreneurs who make favourable contributions to our country's development by their honest work in the fields of industry and agriculture will enjoy protection and others will either improve themselves or be chased out of the market. When this is achieved, the domestic consumers and the foreign buyers will have more confidence in Turkish Products and increase their demands.

Besides the above proposal, The Turkish Standards Institution will continue to provide guarantee for 35 million Turkish consumers in their purchases by granting the right to use the TSO mark for compliance with standards to the honest Turkish industrialist.

It is a pleasure to note that the number of industries which are applying for the use of the TSE mark is increasing from day to day. When the demand for the pro-

ducts of the industries which accept to be controlled by the Turkish Standards Institution increases, the benefits of Turkish Standards will reach all corners of the country in waves and the volunteers of standardization will feel that they have received the best award that they could hope for.

TSE BOARD OF GOVERNORS MEETS IN ISTANBUL

p. 5

The Turkish Standards Institution held its August meeting in Istanbul in order to determine the part of the programme that is to be carried out in Istanbul of the General Assembly of the International Organization for Standardization to be held in September of 1970, and also to lay down the principles of the cooperation that will be carried out between TSE and the Istanbul Chamber of Commerce, Chamber of Industry and the Commodity Exchange.

At the meeting proposals for the final programme to be determined at ISO's Geneva meetings to commence as of 23 September 1969 were discussed.

It was agreed in principle that the ISO Congress should meet in Ankara. However, TSE's Board of Governors hopes to have the delegates visit such cities as Istanbul and Izmir from where agricultural and industrial products are exported.

For this reason, ISO's Secretary General Olle Sturen will visit Istanbul on 27 August to study the situation. On 1 September TSE's Board of Governors will hold a meeting at Ankara in which Mr. Sturen will also participate.

Joint Meeting with the Chamber of Commerce

TSE's Board of Governors visited the President of the Istanbul Chamber of Commerce in his office and held a meeting with the members of the Board of the Chamber.

TSE's relations with the largest Chamber of Commerce of Turkey were warm and friendly. The Chamber's officials expressed their appreciation of the work being done by TSE and explained their future expectations from the Institution. Later decisions were reached about the programme to be implemented in Istanbul on the occasion of the General Assembly in 1970.

TSE's President Faruk A. Sünter, in reply to queries, explained that TSE had solved all problems related to the preparation of standards and emphasised the need for comprehensive reforms regarding the implementation of these standards. The Chamber joined Faruk A. Sünter in his proposal for a new improved system of control of the implementation of standards and declared that they were ready to undertake whatever befell them in this respect.

Meeting with the Commodity Exchange

TSE's Board of Governors visited the Istanbul Commodity Exchange and held a joint meeting with the members of the Board of the Exchange.

The members of the Boards of the two organizations exchanged ideas for mutual and more fruitful cooperation.

TSE's President Faruk A. Sünter thanked the officials of the Commodity Exchange for arranging training courses

for experts who will supervise the proper implementation of standards.

Meeting with the Chamber of Industry

After the Commodity Exchange, TSE's Board of Governors visited the Istanbul Chamber of Industry where they were received by the President of the Chamber.

The members of the Boards of the two organizations held a meeting which lasted for two and a half hours. The President of the Chamber of Industry, in his statement said that almost everybody now knew the importance of standardization in the development of a country and that when implementation of standards were controlled as required, adventurous manufacturers would have to give up their dishonest activities and unfair competition.

TSE's President Faruk A. Sünter, explained here also his proposal for a new system of control of the implementation of standards. Mr. Sünter also declared that TSE's laboratories could be used for the requirements of the Chamber and that the laboratories had begun to be used in relation with the TSE mark for compliance with standards.

The members of the Board of Governors of the Chamber were interested greatly in the TSE Mark and expressed their appreciation of the encouragement provided for the expansion of industry and promised to encourage the leading companies of the region to attempt to make use of the TSE Mark.

TRAINING COURSE FOR IMPLEMENTATION OF TURKISH STANDARDS FOR MEAT

p. 7-10

The Istanbul Commodity Exchange has shown by its work the great importance they attach to animal husbandry with a view to improving the country's economy and to solving the nutrition problem of the population. In 1967 a course was held to teach experts how the Turkish Standards for livestock were to be implemented. This year the subject Commodity Exchange arranged another training course between 12-27 August to enlighten those concerned on the subject of Turkish Standards pertaining to meat.

The course was opened with a speech given by the President of the Board of Directors of the Commodity Exchange.

This was followed by the speeches of the Director General of Domestic Trade of the Ministry of Commerce and the Secretary General of the Commodity Exchange.

Following this, TSE's Chief Counsellor Ibrahim Kutlutan and an expert from the Union of Chambers of Commerce and Industry and Commodity Exchanges explained the place of Turkish Standards in the country's economy, and the benefits to be gained from them.

The participants were given instruction on the following days on topics covering standardization and quality.

The speech of TSE's Chief Counsellor is summarized below :

In his speech to the participants, Chief Counsellor Ibrahim Kutlutan explained the relationship between

standards and human life and the origin of standardization.

He said the first standards made by man were language and writing. He then explained the classification of standards as basic standards like standards for measurements, private standards that are used by certain groups, regional standards that are made by the countries in a specific region to answer their common interests, and international standards that are used universally.

The Chief Counsellor proceeded to talk about the history of standardization and referred to the earliest standards that were made by the Ottoman Turks at the time when America had just recently been discovered, a fact verified by historical documents.

He then came to the subject of meat standards, about which he gave information and concluded by saying that to implement these standards properly was our national duty.

HAPPINESS - DISAPPOINTMENT

p. 11

In this article the writer says the meaning of life lies in happiness, that the foremost aim of man is to be happy and all counsel, recommendations, rules of procedure and teachings are aimed at making man himself better, to equip him to get along with other humans and succeed in his undertakings and so guarantee his chance of being happy. The writer then contends that disappointments are the worst enemies of happiness, to avoid disappointments one has to have realistic dreams and the ability of having realistic dreams is acquired through disciplined training, such as given by a well prepared standard.

STANDARDIZATION, CONSUMER PROBLEMS AND INTERNATIONAL WORK IN THIS FIELD

p. 13

In an article in the previous issue of STANDARD the writer dealt with the role of standards in guiding the consumer in procuring his requirements in the market.

In this article the writer deals with the uses of standardization, an extensive field of work with many aspects, for consumption and for the consumer, at an international level.

The writer contends that international work aimed at the protection of the consumer can be considered in two groups : 1) work performed by international organizations other than ISO and IEC and 2) work performed jointly by ISO and IEC, even though no definite line can be drawn between these two groups which actually work in cooperation.

The writer then cites the international organizations the work of which is aimed at the protection of the consumer, and goes on to give information about ISO and IEC.

He then gives information about the birth of ISCA, a committee which was created from the need of conducting ISO's and IEC's work in better harmony and cooperation with other international organizations all striving to be useful to the consumer.

STANDARD FOR COMPUTER PUNCH CARDS

p. 14-15

The Technical Council of the Turkish Standards Institution has recently accepted a very interesting new stan-

dard, the Standard for Computer Punch Cards. The Subject cards are made of cardboard and are used with computers.

Our queries and thoughts are conveyed to the computers for them to give us back the right answers and solutions by punching holes on these cards. In a way, these holes are the letters written on the machine by man. To keep the computers working with their initial sensitivity all the way through, it is essential for the holes on the cards to be kept as good as new. Consequently, it is necessary to make these cards for later use.

There are several standards made in the world on the same subject, but none of them contain together the special definitions that are to be found in TSE's standard. Nor do they contain the special tests each of which has been carried out and verified at TSE's laboratories and the characteristics that the cards ought to have and the packing and storing methods that should be observed.

While TSE was getting ready to finalize this standard in 1968, Recommendation No. 97 of ISO was issued in October 1968 and the standard being prepared by TSE was finalized under the light of this recommendation and was therefore delayed until July 1969.

The article goes on to give technical information about ISO's Recommendation No. 97 and TSE's new standard.

STANDARDIZATION OF EDIBLE VEGETABLE OILS

p. 17

In Turkey, edible vegetable oils other than olive oil, mean oils extracted from sunflower, cotton, soya, hazelnut, sesame, poppy and peanut seeds.

As these oils constitute one of the chief sources of nutrition of the population they have an important place in our country's economy.

Shortage of oils had placed us in difficulties at one time and had cost us large amounts of foreign currency. In the light of this, great efforts were made to increase production of edible vegetable oils and success has been achieved to the extent that Turkey does not import any vegetable oil anymore.

This situation, naturally, necessitated the standardization of vegetable oils, both to prevent unfair competition between them and olive oil, an important produce of Turkey, and also to regularize the market of edible oils so that the consumer and also the country gets the best advantage out of them.

«COMMITTEES OF ARBITRATORS» IN CONTROL FUNCTIONS

p. 19

The article deals with «Committees of Arbitrators» foreseen in some control regulations of standards, their functions, manner of execution of their functions and forming of them.

ISO METALS GROUP MEETS IN GENEVA

p. 21

The Secretariats of five ISO Technical Committees responsible for international standardization in the metallurgical field attended a meeting in the ISO Central Secretariat, Geneva, on 9 July. It was the second in a series

of meetings designed to improve coordination among the secretariats in related areas of activity.

Mr. John Allardyce, a Senior Technical Officer at the Central Secretariat, led the discussions, which covered technical problems of mutual interest. Improving planning and coordination of the technical work, and arrangements for ensuring the most efficient processing of ISO Recommendations were discussed.

ISO RECOMMENDATION SIMPLIFIES CLASSIFICATION OF CAST IRON

p. 21

A newly published ISO Recommendation provides an international designation of the microstructure of graphite, promotes mutual understanding between technicians in this field, permits clear representation of the findings, facilitates statistical analysis and saves a vast amount of photographic work.

ISO Recommendation R 945 provides three series of reference diagrams to assist in evaluating form, distribution and size of graphite occurring in cast iron. The docu-

ment also provides information on sampling and preparation of specimens, advice on microscopic examination techniques and a table which relates the dimension of the particles observed to the true dimension.

LET'S DIG CONSUMER STANDARDS

p. 22-23

This is a translation into Turkish of a play in one act written by Daniel Chaucer, Director, Bureau of Standards, R.H. Macy and Company which appeared in the December 1968 issue of THE MAGAZINE OF STANDARDS.

CONSEQUENCES OF FOREIGN STANDARDS ON FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY'S EXPORTS OF ELECTRICAL MATERIALS

p. 25-26

In this article by Heinz-Michael Rol which appeared in the April issue No. 4 of the Siemens Review and translated into Turkish by Prof. Haldun Gürmen, consequences of foreign standards on Federal Germany's exports of electrical materials are discussed.



türk standartları katalogu

1969

30 Nisan 1969 tarihine kadar kabul
edilen 744 Türk Standardının tanıtıldığı

KATALOG,
İSTEYENLERE
ÜCRETSİZ
GÖNDERİLİR

İsteme Adresi :

Türk Standartları Enstitüsü
Necatibey Cadd. — ANKARA